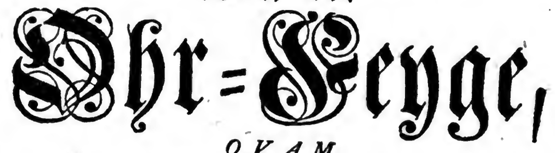
DE ALAPA. VON DER OHR-FEYGE. - FRANCKFURT A.D. ODER 1735

Samuel Stryk

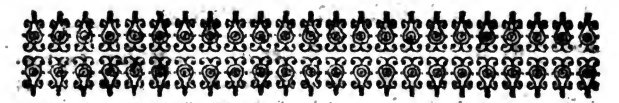
TRACTATIO JURIDICA
DE
ALAPA,
Von der

QVAM
IN ALMA VIADRINA
ANNO MDCLXXV. HABUIT,
SAMUEL STRYCKIUS,
JCTUS FAMIGERATISSIMUS, COMES PALAT. CÆSAR.
ET PROF. PUBL. ORDINARIUS.

ANNO MDCCXXXV.

DISSERTATIONIS

DE ALAPA

PRÆLOQUIUM.

SOlemne Germanis dictum est, auff ein Etcætera folget eine Ohrfeyge; Sed non dictum saltem, verum praxi quotidiana comprobatum. Nec enim uspiam proniorem ad renumerandum videbis hominem, quam si manu prompta, quod malevolo debetur ori, exsolvendum. Nec id injuste semper? Quippe non grave erit, ut si mala in alterum eructes, mala vicissim doleas, & manu ori tuo effrenato pessulus obdatur. Sed uti cum bonis nobis res est, ita *Lectori Benevolo* nullus a Disputatione nostra metus. Amicum potius de odiosa hac materia, malis tamen quandoque debita, imo quandoque præmiis affecta, nobiscum instituet colloquium. Nec colloquii hujus Academici caussam desiderabit anxie, quippe quam in promptu habeo facilique negotio reddam. Scilicet menses non adeo multi sunt, cum clausulam ETCÆTERA variis exemplis illustratam publice examinandam exhiberem. Vix conscripta erat illa Disputatio, ubi præsens materia tractationi Academicæ semet commendabat, unde mox animum induxi, quæ de *Alapa* disponerent jura, privato studio colligere ac superiori de *Etcætera* Disputationi tanquam pedissequam certam, subjicere. Hæc igitur B. L. occasio est, quæ me ad Alapam offerendam impulit. Et licet hactenus haud paucos deprehenderim, qui manu quidem satis prompte Alapas tractare

ſciverint; Attamen qui ſpecialiter Alapa ingenium exercere ſuſtinuerit, hactenus vidiſſe licuit neminem; niſi alapis ingenia puerorum exerceri, ſed forte deſtrui, dixeris. Ideoque ſpero me rem non prorſus feciſſe ingratam, dum partim & quædam ex mei ingenii, utut parum inſtructi, penu adjeci. Accipe proinde B. L. Alapam hanc vultu benigno, eamque ex intentione offerentis dijudica. Jocoſa quidem nonnulla hinc inde reperies inſperſa, quæ tamen fortaſſe non diſplicebunt. Ecquis enim auſterum ſemper imitabitur Catonem? Nam omne tulit punctum qui miſcuit utile dulci.

CAPUT. I.
DE ALAPÆ DESCRIPTIONE NOMINALI ET REALI.

SUMMARIA.

Alapæ Etymologia. n. 1
Synonymia. 2
Rhapiſma quid proprie denotet. 3
Henrici Imperatoris filia dicta fuit Maultaſchin. 4
Quid ſit alapa? 5
An quando os feritur. 6
Diviſiones alapæ. 7
Aſſicia alapæ ſunt Colaphus. 8
An pugno fiat alapa? 9
Talitrum quid? 10
Das Pritſchen *unde ortum?* 11
Expilatio capillorum vel barbæ, item incenſio barbæ atrox injuria. 12
Verbera ſervilius quid ſunt quam alapa. 13
Verberare & pulſare quomodo differant & verbera ſervilia quid fuerint? 14
Ictus fuſtium & flagellatio quomodo differant. 15
Ictus fuſtium gravior eſt omni pœna pecuniaria. 16

1 ALapam ne illotis, quod dicitur, manibus tractare, Methodique receptæ leges negligere videar, pauca quædam de ipſo nomine mihi præmittenda erunt. Eſſe vero hoc Latinum idque primitivum, ut vocant, vix dubium eſt: Quanquam *Matth. Mauritii in Lexic. Philolog. hac*

hac voc. id ab ἀλαπάζω vacuo, vasto, deripio, derivare velit; Alii a κολάπτω ferio, quam rem aliis relinquo. Cæterum occurrit Alapæ vox in *Nov. 81. proœm.* qua etiam utuntur Scriptores Classici utpote *Senec. Martial.* & alii.

Synonymon vocabulum sermo Latinus vix suppeditat. Nonnulli tamen e Dd. nostris Maxillatam eam nominare amant, inter quos est *Prosper Farinac. in Prax. Crim. quæst. 125. n. 361.* & Arnobius *Salapittæ* vocabulo loco Alapæ usus dicitur. Græcis vero audit Rhapisma, quæ vox habetur in *l. 6. C. de Emancip.* item aliquoties in Nov. Test. Sic *Joh. 19. v. 3. hæc leguntur verba:* ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα. Sic *Marc. 14. v. 65.* καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον: *Et ministri alapas illi impigebant. vid. & Joh. 18. v. 22.* Quanquam aliqui velint, Rhapisma ictum vindictæ seu virgulæ Prætoriæ denotare, cum ῥαπὶς significet virgam seu fustem, hinc ῥαπίζω, fuste seu paculo cædo, *vid. Godofr. ad d. N. 81. Cujac. l. 5. Obs. 13. Georg. Pasor. in Lexic. Græc. voc.* ῥαπὶς: Interim tamen denotare potest etiam alapam; Confer. locus ex *Matth. 5. v. 39. ubi:* ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, *qui te cedet in texteram maxillam.* Porro & Græcis, ut quidam volunt, dicitur Κόλαφος, unde Latini suum Colaphus deduxerunt; inde Terentius in Adelph. *Colaphis tuber est totum caput*, de quo *infra n. 8.* Germanis dicitur Ohrfeige, Backenstreich, Handschlag, qua voce utitur *Statut. Hamburg. p. 4. art. 56.* Item Mundschlag, *vid. infra cap. ult. num. 62.* Maulschelle, Maultasche, quæ ultima denominatio in memoriam mihi revocat Margaretham Imperatoris Henrici filiam, welche um ihres artlichen Mundstücks willen, die Maultasche genennet worden, *vid. Diether. in Addit. ad Besold. Thesaur. Pract. Voc.* Maultaschen, Seu ut effert *Andr. Angeli in Annal. March. l. 2. ad adn. 1342.* wegen ihres abscheulich grossen Maules, qui tamen testetur fuisse filiam Henr. Ducis Carinthiæ, quam postea Ludowici Marchio Brandenb. matrimonio sibi junxit. De originatione vero horum vocabulorum parum ero solicitus. Quod tamen attinet vocem Ohrfeige nescio an illa a Germ. Feige, nominata sit, quod timidum forte oporteat eum esse, qui alapas patienter fert. Jener hat einem eine Feige zugesandt, ihm zu verstehen gebend, er sey feig und

2 (margin, beside "Synonymon vocabulum")

 verzagt,

verzagt, der ihm aber alsobald Maulbeer hingegen geschickt mit versprechen, daß er derselben noch vielmehr von seinen eigenen Händen zu empfangen haben solte, *Zeiler. Cent. 2. Epist. 5. ex Harsdörffer.* Frauenzimmer-Gespräch-Spiel. Sp. 10. §. 2.

5 Hisce præmissis Alapam describo, quod sit ictus porrecta manu faciei incussus. Infligitur itaque Alapa manu & proprie quidem palma. Perinde vero est interiori an exteriori manꝰ parte (mit verwandter und umgekehrter Hand) facies percutiatur: Alapa quidem ordinarie maxillam sibi vindicat; sed interdum etiam aliis faciei locis sese ingerit. Nam & Alapa tunc merito vocatur, quando

6 os alicujꝰ feritur §. *6. Instit. de injur. l. 7. in f. ff. eod.* ubi tamen os pro facie sumitur, notante *Godofr. ad d. l. 7. lit. L.* Hinc colligitur, sufficere ad alapam, modo quis in facie palma percutiatur, licet præcise maxilla non sit. Quod si vero caput aut saltem nasi extremitas, aut labia digitis feriantur *alapa* non erit, qua de re mox plura. Neque abs re est talia ab invicem separare. Nam ut statuti pœna locum habeat, necesse est alapa proprie sit incussa, uti videbimus *cap. ult.*

7 Divisio alapæ intuitu causarum multiplex est. Sic ratione efficientis alia justa est, alia injusta; alia ex ira, alia ex amore profecta; alia vera, alia quasi, uti est admenatio, qua de inferius, *cap. fin.* Ratione formæ alia perfecta, alia imperfecta, utpote cum manus aberrat & quodammodo saltem maxillam ferit; Alia vehemens, alia lenis. Alia cum sonitu wenn es klatscht oder patscht, wie jene gewesen deren Herr *Zeiler. epist. 21. cent. 3.* gedencket, da einem zu zweyen mahlen 3. starcke Ohrfeigen von einer unsichtbaren Hand gegeben worden; Simile exemplum invisibilis, sed bene sensibilis alapæ refert *idem in annot. ad d. ep. 21. & epist. 575.* alia absque sonitu. Spectant huc alapæ Mimorum mutuæ in spectaculis theatralibus usitatæ ad risum excitandum. Ratione finis alia honesta *vid. cap. 3.* alia inhonesta quæ datur ignominiæ ergo; alia seria, alia jocosa, alia punitoria, alia remuneratoria, alia vindicatoria, &c. quæ distinctiones exemplis illustrabuntur in seqq.

8 Affinia Alapæ sunt Colaphus; qui fit pugno, *Godofr. ad l. 16. §. 6. ff. de Pœn. lit. R.* Et licet Colapho eandem atque Alaqæ significationem multi tribuant, non tamen id admittunt textus N. T. ubi κόλαφος & ῥάπισμα, quod priprie Alapam denotat, semper separan-

parantur. *Sic Matth. 26. v. 67.* legitur ἐκολάφησαν αὐτὸν οἱ δὲ ἐῤῥάπισαν, *vid. Marc. 14 v. 65. 2. Cor. 12. v. 7. ubi versio Germ. habet*, mit Fäusten schlagen. Alapa vero proprie non fit pugno, sed palma, uti supe- 9
rius dictum. Porro putant quidam Colaphum verberationem esse in collo manu factam, ut sonum edat, Alapam vero in facie V. de hac re fuse *Lælius Pisciola Hor. subseciv. tom. 2. lib. 6. c. 11.* Verum in hac controversia non erimus morosi. Quamquam & si mala pugno percutiatur, id, licet improprie, pro alapa accipi possit, propter *l. 11. pr. ff. de injur.* Porro affine est, Talitrum quod proprie denotat illisio- 10
nem unguis in frontem ein Schnelling, & testatur de Tiberio *Sueton.* adeo firmis ipsum fuisse digitis, ut & pueri vel adolescentis frontem talitro vulnerare potuerit: Vel denotat etiam talitrum illisionem digiti in nasum, Nasenstieber. Huc spectat quoque illisio manus in caput, Kopffstücke. Nec adeo alienum ab hac materia 11
est das Pritschen, quem morem a Romanis ad Germanis dimanasse, opinatur *Speidel. in Specul. Jurid. Voc.* Pritschen, Pritschmeister. Item Expilatio capillorum Haarrauff; vel barbæ, quæ gravis in- 12
juria est, *vid. c. un. pr. vers. si quis aliquem. 2. F. 27. Schneidew. ad Inst. de injur. n. 8.* Atrocior vero imo atrocissima, dicit, injuria est, incendere alicui barbam *Farin. Pr. Crim. q. 105. n. 180.* Insigne enim decus viri, barba est.

Verbera vero gravius quid sunt atque servilius quam alapa, 13
hac enim etiam pueri ingenui donantur. Et maxime si quis a privato fustibus aut baculo fuerit cæsus, atrox reputatur injuria, *vid. Farinac. q. 105. num. 215.* Alapam autem passus abusive saltem dicitur verberatus *in l. 15. §. 40. ff. de injur.* Cæterum inter pulsare & vapu- 14
lare quid intersit, *vid. Tholosan. Syntagm. Jur. Univers. l. 38. c. 3. n. 14. seqq.* Et verbera servilia, fuisse instrumenta quibus servi solebant rumpi, patet ex *l. 12. ff. de jur. fisc. ubi Godofr. in Not. lit. C.* Tandem 15
& ictus fustium mentio injicienda est, qui fiebat baculis seu fustibus corpore non denudato, Prügeln: Flagellatio vero fiebat corpore denudato, Stäupen, quæ pœnæ non infamant, nisi infligantur propter causam famosam per *L. Ictus fustium. 22. ff. de his qui not. infam.* Ictus tamen fustium solus longe gravior est, quavis pœna 16
pecuniaria, *l. 10. in fin. ff. de pœn.* Sed sufficiant hæcce de Nominis evolutione dicta; nunc ad ipsam Alapæ realem tractationem transeundum, itaque esto

CAPUT

Caput II.

DE ALAPÆ CAUSA EFFICIENTE ET SUBJECTO ACTIVO.

SUMMARIA.

Efficien-

EFficientem Alapæ causam statuo aliam principalem, aliam instrumentalem. Illa animus est, hæc palma. Et prout erunt animi affectiones diversæ, ita & Alapæ diversa erit consideratio. Aut enim commovetur quis ad Alapam alteri infligendam ira, utpote cum læsus vindictam expetit, aut amore, utpote cum parentes teneræ sobolis, aut amans amasiæ suæ genas placida palma demulcent leniterque feriunt: Aut desiderio corrigendi, quod facere videntur in Scholis puerorum Formatores? Aut fit animo testandi de impetrata libertate, uti olim in Emancipationibus, vel hodie in concessione juris gladium gestandi, *vid cap seq.* Et ex his facile est judicare de Alapæ Fine. 1

Instrumentalem Alapæ causam eamque immediatam manum & in specie palmam indigitavi. Absque hac enim proprie alapa fieri nequit. Licet namque quis animum habeat firmumque propositum alterum alapa afficiendi; manibus si destitutus fuerit, non erit, ut quispiam sibi de Alapa immediate ab ipso accipienda metuat. Nam per mandatarium id fieri posse, ecquis dubitabit? 2
Sed quid si quis manum quidem habeat, verum unico saltem aut nullo instructam digito, an & hic Alapam alteri poterit impingere? 3
Puto quod sic, cum palmaria manus pars adhuc supersit, nempe palma seu metacarpus. Jam vero a potiori fit denominatio, *arg. l. 10. ff. de Stat. hom.* Neque omni hæc quæstio caret usu, utilis quippe tunc est, quando Statuto Alapæ certa pœna dictatur, quam sane luere haud poterit, qui alapam non dedit, cum pœnalia stricte sint capienda *per c. Odia de R. J. in 6. vid. inferius cap. ult.* Hinc nec alapa merebitur dici, si pede alicujus facies feriatur. Ex his etiam simul patet alapæ Forma.

SubjectumActivum constituunt personæ Alapam infligentes 4
ubi primo producam eas, quibus id facere jure permissum est. Qua in re generali me expediam Axiomate, & quidem tali: *Cuicunq; in alterum permissa est modica coërcitio seu castigatio, illi & jus alapas infligendi concessum est.* Ratio, quia Alapa est species modicæ castigationis; nullum enim damnum per alapam infertur. *Marant. in Specul. p. 4. dist. 1 n. 9. Naurath. in Not. ad Zas. 1. ff. de injur. num. 1.* Exemplum ergo esto

1. In Patre, qui dubio procul filii immorigeri inobedientiam, 5

CAPUT II.

DE ALAPÆ CAUSA EFFICIENTE ET SUBJECTO ACTIVO.

SUMMARIA.

Efficien-

EFficientem Alapæ causam statuo aliam principalem, aliam instrumentalem. Illa animus est, hæc palma. Et prout erunt animi affectiones diversæ, ita & Alapæ diversa erit consideratio. Aut enim commovetur quis ad Alapam alteri infligendam ira, utpote cum læsus vindictam expetit, aut amore, utpote cum parentes teneræ sobolis, aut amans amasiæ suæ genas placida palma demulcent leniterque feriunt: Aut desiderio corrigendi, quod facere videntur in Scholis puerorum Formatores? Aut fit animo testandi de impetrata libertate, uti olim in Emancipationibus, vel hodie in concessione juris gladium gestandi, *vid cap. seq.* Et ex his facile est judicare de Alapæ Fine. 1

Instrumentalem Alapæ causam eamque immediatam manum & in specie palmam indigitavi. Absque hac enim proprie alapa fieri nequit. Licet namque quis animum habeat firmumque propositum alterum alapa afficiendi; manibus si destitutus fuerit, non erit, ut quispiam sibi de Alapa immediate ab ipso accipienda metuat. Nam per mandatarium id fieri posse, ecquis dubitabit? Sed quid si quis manum quidem habeat, verum unico saltem aut nullo instructam digito, an & hic Alapam alteri poterit impingere? Puto quod sic, cum palmaria manus pars adhuc supersit, nempe palma seu metacarpus. Jam vero a potiori fit denominatio, *arg. l. 10. ff. de Stat. hom.* Neque omni hæc quæstio caret usu, utilis quippe tunc est, quando Statuto Alapæ certa pœna dictatur, quam sane luere haud poterit, qui alapam non dedit, cum pœnalia stricte sint capienda *per c. Odia de R. I. in 6. vid. inferius cap. ult.* Hinc nec alapa merebitur dici, si pede alicujus facies feriatur. Ex his etiam simul patet alapæ Forma. 2 3

Subjectum Activum constituunt personæ Alapam infligentes ubi primo producam eas, quibus id facere jure permissum est. Qua in re generali me expediam Axiomate, & quidem tali: *Cuicunq; in alterum permissa est modica coërcitio seu castigatio, illi & jus alapas infligendi concessum est.* Ratio, quia Alapa est species modicæ castigationis; nullum enim damnum per alapam infertur. *Marant. in Specul. p. 4. dist. 1 n. 9. Naurath. in Not. ad Zas. 1. ff. de injur. num. 1.* Exemplum ergo esto 4

1. In Patre, qui dubio procul filii immorigeri inobedientiam, 5

alapâ coërcere valebit. Licet enim eadem, qua olim parentes in liberos poteſtate, de qua *Dionyſ Halicarnaſ. lib.2.* amplius non gaudeant, cum non in atrocitate, ſed pietate patria poteſtas conſiſtere debeat, *l.5. ff. ad L. Pompej. de Parricid.* Neutiquam tamen leviori caſtigatione in libros immorigeros uti prohibitum eſt parentibus, ceu patet ex *l un. C. de Emend. propinq. l.3. C. de patr. pot. l.6. §. 2. C. de Bon. quæ liber. Soto de J. & J. l.5. q 2. art.2.* Quin & citra carceris privati pœnam, de qua vid. *l.1. C. de privat. Carc.* filium clauſum pater detinere poteſt, quia hoc ad correctionem morum, non ad cuſtodiam facere intelligitur, vid. *Joh. Schneidew. ad inſtit. de patr. poteſt. n.27.* Quamdiu autem patri competat jus caſtigandi filium, id in jure noſtro expreſſum non eſt; ideoque arbitrio judicis committendum erit. *Jus* vero *Lubeſcenſe* terminum voluit eſſe annum 12. Ita enim ſtatuit *l. 4. t.11. art. 4.* ut ſi liberi infra annos 12. qui ſunt, ſe vulneraverint, a parentibus virgis caſtigentur, non vero a judice pœna ſubjiciantur. Verba illius juris hæc ſunt: **Wann ſich Kinder unter zwölff Jahren verwundten, daran haben die Gerichte keine Straffe, ſondern die Eltern ſollen ſie mit Ruthen züchtigen.** Ergo patet, ſi annum 12. exceſſerint, ipſos paternæ caſtigationi ſubjectos amplius non eſſe.

6 2. Exemplum eſt in marito. Illa quidem poteſtas maritalis, quam certo modo, quatenus ſcil. ſocietates nullo imperio Civili ſubſunt, a quo limitantur, & uxor crimen capitale perpetret, ad jus vitæ & necis extendit *Joh. Frid. Horn. in Architect. l.1. c.1. §5. n.8. ſeqq.* Quæque revera multis gentibus competiit, vid. *Dn. Lederer. de Jure Belli privat. l.2. c.4. §.8.* merito deſiit: Interim tamen jus modice coërcendi uxorem marito denegandum non eſt, *arg. l 3. §.5. ff ad SCt. Syllan. Nov. 117. c.14. l.24. §.5. ff. Solut. matrim. gloſſ. in l 5. §. f. circa fin. ff. ad L. Aquil. add. Carpz. Pr. Cr. q.12. n 50. Soto de J. & J. l.5. q.2. art 2. Mev. ad Jus Lub. l 4. t. 8. art. 7. Hahn ad Weſenb. t. de Nuptiis. n.6 Tiraq. in LL. Connub. p.1. n 22. ubi plurimos Dd. in partes vocat. Gudelin. de jure Noviſſ. l.1. c.7. n.3.* ita quidem ut effrenis uxoris malitia atque contumacia etiam verberibus, ſi verba careant effectu, expelli poſſit, Conf. *Dn. Lederer. d. l. §.10. Mev. d. l. Dn. Chariſ. de Foro Conſcient. c.2. n.79. ſeq.* Et licet jure Civil. alias maneat

neat uxor in poteſtate patris, §. 12. *Inſt. ad SCt. Tertull l. 5. C. de Condit. inſert.* Canon tamen & conſuetudinario jure eſt in poteſtate mariti, vid. *Weſenb ad t. ff. de R. N. n. 6 ibique Habn.* quæ conſuetudo ſe fundat in jure Divino, *Gen. 3. v. 16.* Conf. *Nobiliſſ. atque Ampliſſ. Dn. D. Frider. Stryke, Diſſert. de Decreto Interimiſtico c. 2. n. 114.* Quo poſito ſua ſponte ſequitur, etiam maritum licite alapas infligere uxori. Ita in ſpecie marito jus modice uxorem caſtigandi permittit *Statut. Hamburg. part. 4. art. 48.* uti & patri, Domino, Præceptori his verbis: **Sonſt wird mäßige Züchtigung dem Ehemanne über ſeine Haußfrau, den Eltern über ihre Kinder, den Præceptoren über ihre diſcipelen, dem Haußwirth und der Haußmutter über Knechte und Geſinde billich erlaubet und zugelaſſen.** Idem etiam apud Macedones olim permiſſum fuiſſe, patet ex *Curt. l. 8. c. 8. n. 3.* ubi Alexander aſſerit, tutoribus pupillos & maritis uxores verberare conceſſam eſſe. Neque intereſt maritus Clericus an ſit, an vero non; Nam & Clericus poteſt uxorem paulo ſeverius caſtigare, ut notat *gloſſ. ad c. Criminis. diſt. 25.* vid. *Tiraquell. ad LL. Connub. p. 1. n. 23. ibique alleg.* Et in tantum quidem ſubjecta eſt uxor marito, ut ne pactum valeat, ne uxorem maritus caſtiget, *arg. l. 14. §. 1 ff. ſolut. matrim.* Nam fruſtra quis renunciat juri ſuo, ſi exinde occaſio delinquendi oriatur, & ſanctio Divina evertatur, atque ſcandalum naſcatur. Et licet hic mihi quis objiciat, Reginam ſuccedentem in Regnum hereditarium, licet nubat marito, hunc tamen non eſſe Regem, ſed ſaltem ſocium thori, manentibus penes Reginam ſceptris: Et hic maritum ſubjectum eſſe uxori, qua de re vid. *Excell. Dn. D. Becmann. in Medit. Polit. Diſſert. 6. §. 3.* ubi exemplum refert Mariæ Scotorum Reginæ, quæ Henrico Stuarto marito ſuo in publ. negotiis non niſi miniſtri loco utebatur, nec Regem, ſed Reginæ maritum appellari patiebatur. Reſpondeo enim paucis (1. non exemplis, ſed legibus judicandum *l. 13. C. de Sent. & interloc.* (2. a facto Regum ad jus privatorum nullam eſſe conſeq. Illis enim citius quid indulgendum propter ſalutem publ. Nam juxta *Tacit.* habet omne magnum aliquid ex iniquo exemplum, quod utilitate publ. erga ſingulos rependitur

Ratio vero juris maritalis deſumitur ab imperio maritali, quod nunquam eſt absque poteſtate cogendi; alias enim inane eſſet.

Alii quidem inde derivant, quia fœminæ viris longe sunt imbecilliores animo & corpore; hinc viris potestatem proficisci & dominationem, quæ & mens est *Augustin c. Est ordo caus. 33. q. 5. vid. Tiraq. ad LL. Connub. p. 1. n. 93.* Enim vero hanc rationem merito rejiicit *Joh. Fried. Horn. Archit. l. 1. c. 1. §. 6. n. 13. seqq.* Neque infringit potestatem maritalem, quod conjuges sint una caro, neminem vero castigare propriam carnem, cum non sit Dominus membrorum suorum *L. 13. ff ad L. Aquil* Respondeo enim rationem hanc habere figuram, ideoque per se parum probare. Dicuntur enim una Caro conjuges intuitu vinculi quo sunt ligati. Puto proinde satis adstructam esse marito potestatem castigandi uxorem.
7 Sed hanc potestatem non exercet maritus, nisi præcedente correctione verbali & necessitate exigente, cum sint conjuges una caro, ideoq; regenda potius uxor pudore quam atrocitate, amore & benevolentiæ argumentis; non jurgiis aut tristi severitate, ad monitum Apostoli *ad Coloss. c. 3. v. 9. 1. Petr 3 7.* ubi jubet Apostolus viros cohabitare uxoribus tanquam infirmiori vasculo, impertientes ei honorem, &c. Hunc tamen locum, quod obiter noto, *ex Tiraq. ad Leg. 13. Connub. n. 40. D. Hieronym.* non velle putat, ut flectantur eis genua & gemmis auroque onerentur, utve prior locus eis cedatur; sed indigitare abstinentiam a coitu. Sic enim honorem haberi vasculo muliebri, si non inquinetur libidine; idque indicare, quod statim sequitur, *ut non impediantur orationes vestræ;* sed scio hunc honorem ita intellectum minime uxoribus gratum fore. *Hæc Tiraq.* Ergo omnia prius tentet maritus, quam alapas adhibeat. Fortasse triplicem illum modum *Chrysost. hom. 25. in Matth.* quem vid. apud *Tiraq. ad Leg. 9. Connub. n. 225.* maritus uxorem castigaturus observare poterit. Nil enim magis amori inimicum est, quam alapæ iratæ. Sane in una sede vix poterunt diu morari. Nostrates quippe fœminæ non sunt ejusdem cum Russicis indolis, quæ vulgo dicuntur amorem mariti erga se ex verberibus colligere, cujus meminit *Horn in suo Orbe Polit.* Quod tamen a plurimis inter fabulas refertur, quibus facile assentior. Et hanc fabulam sine dubio ex *Alexandri Guagnini Descriptione Moscov. c. 4* haustam opinatur *Franciscus Marinius de Scopo Reip Polon in præfat. p. 6.* Quis enim pergit ille, credat, usque adeo fœminas illas tam stupidi ingenii

genii esse posse, ut verbera appetant, quæ quidem ipsa bruta expavescunt. Ideoque fidem hujus fabulæ merito castigavit *Olear. in Itiner. Persic.* Et meritò etiam improbantur versus illi, in odium forte fœminarum excogitati:

Nux, asinus, mulier simili sunt lege ligati.
Hæc tria nil recte faciunt, si verbera cessant.

Conf. *Harprecht ad §. u. Inst. de injur n. 24.* ubi turpe & periculosum judicat uxores verberibus afficere, vid. *& Soto de J. & J. l. 5. q. 2. art 2.* Sunt enim Barbari qui uxoribus ut mancipiis utuntur, ut *idem* refert ex Aristotel. Ideo & Pontifex *in c. 1. X. de his quæ vi met. caus. fiunt.* quempiam Tyrannum vocat, qui uxorem severius tractabat. Non es enim, inquit *Ambros. Hexaemer. 5. c. 7.* dominus, sed maritus, non ancillam sortitus es, sed uxorem; gubernatorem te Deus voluit esse sexus inferioris, non præpotentem. Putatque *Tiraquell. ad Leg. 8 Connub n. 14.* nullos fere ex his, qui probi & sapientes habiti sunt, legi uxores suas, licet molestas & intolerabiles verberasse, sed potius earum vitia aut dissimulasse, aut molliter & blande correxisse. Affert ibi ex Jul Capitol. Marcum Anton. Philos. Imper. Rom. qui sanctitate vitæ omnibus Principibus antecelluit, Faustinæ uxoris adulteria dissimulasse tantumq; abfuisse ut de ea ejusque adulteris supplicium ex lege sumeret, ut potius illos sibi non ignotos præ cæteris ad varios honores & magistratꝰ promoveret & in his Tertullum, quem cum uxore prandentem aliquando deprehenderat. Sed factum hoc Imperatoris fortasse admodum pauci & non nisi patientissimi imitabuntur. Non enim malitiis hominum favendum est. & crimen non punitum nova producit crimina. Opera ergo maritis danda, ut media via incedant, neque nimis severi; quo nomine Numidæ & Thraces male apud Historicos audiunt, qui uxoribus perinde ac servis utebantur, vid. *sæpius laud Tiraq. ad leg. 8. Connub. n 9.* ubi plura huc facientia. Hinc & 8
responsio facilis est, an uxor teneatur marito pedes aut caput lavare, aut lectum parare? puto quod non, quia talia sunt mere servilia. Uxor enim de costa viri facta est, non ex pede, ne esse videretur ad servitutem subiicienda. **Denn eine Frau**, ut Germanis dicunt, **ist kein Fußwisch.** Sunt tamen nonnulli qui contrarium statuunt, quos citat *Tiraq. ad leg. 1. Connub. n. 16.* ubi tamen *n. 17.* excipit

uxorem nobilem. Imo ex veteri Romanorum instituto ut Autor est *Plutarch. in Problem. c. 84.* uxores maritis nec molere nec coquinaria facere tenebantur, quia ministeria prorsus ancillaria sunt & servilia. Ergo multo minus tenebitur uxor ad ea quæ adhuc sunt viliora v. g. sordidos calceos purgare vel lavare caligas. Et maxime quidem prægnantibus parcendum, ne calamitas matris noceat illi, qui est in ventre, *pr. Inst. de ingen. vid. D. Mengering. Scrutin. consc. c. 9. q. 113. seq.*

9 Hinc quæstio emergit, an uxor propter alapam acceptam possit divortium petere? Distinguendum hic erit, an culpa uxoris præcesserit, & ita non poterit, quia maritus tunc suo jure fuit usus, ergo nemini fecit injuriam, *l. 13. §. 1. ff. de injur.* Neque poterit dici uxor immoderate verberata, quæ alapam est passa. *Farinac. q. 143. n. 204.* & ex eo *Joh. a Sande Decis. Frisic. l. 2. t. 6. def. 1. inf.* Justæ vero inter alias causæ uxoris alapas dandi erunt illæ, quæ de Jure Civili ad divortium sunt sufficientes, *arg. N. 117. c. 14.* Ergo si uxor ignorante marito extra ædes noctu manserit, vel cum viris extraneis convivata sit, vel comediis interfuerit, utique domum reversa alapis a marito excipi poterit, *d. N. 117. c. 8.* An vero uxoris nulla culpa præcesserit: tunc si maritus jure suo abutatur, merito eodem privandus erit, per regulam generalem, quod quicunque abutitur suo jure, se reddat eo indignum. Ergo si maritus alapas citra causam sæpius reiteret, audienda erit uxor, si divortium partiale seu separationem a thoro & mensa petierit, & eo citius quidem si alaparum tanta fuerit vis, ut & sanguinem elicuerit. Satis enim exinde sævitia mariti apparet, ob quam divortium permittitur. *c. literas inf. de Restit. spoliat. Farinac. Decis. 278. n. 5.* Conf. *Mev. d. l.* Vel digitorum vestigia reliquerint; Quemadmodum Cunigunda Henrici II. uxor, sorori suæ Judithæ talem alapam dedit. Denn dieser gab Cunigunda eine Maulschelle, davon man die Merckzeichen der Finger in ihrem der Judith Backen, die Zeit ihres Lebens gesehen hat, *Zeiller. epist. 375.* Ita & alias innocenter verberata uxor divortii auxilium implorare potest. Scil. absque causa quæ alias de jure Civili divortium sufficit. *per l. Consensu 8. §. 2. in f. C. de repud.* Jam vero & manu percussus dicitur verberatus in *l. 15. §. 40. ff. de injur.* Jure tamen Nov. ideo matrimonium solvi nequit,

quit, per *N. 117. c. 14.* Quod nec moribus hodiernis fit, sed saltem separantur a thoro & mensa, salvo vinculo conjugali, si innocenter uxor fuerit percussa. Extendunt quidem hoc Dd. ut si ferula aut baculo maxime in capite aut facie fuerit percussa, etiam privata autoritate a marito divertere possit, vid. *Farinac. q. 143. n. 189. seqq.* Quod tamen vix poterit textu juris probari. Hinc & *Tiraq. ad l. 8. connub. n. 13.* miratur *Bartol.* quod idem scripserit in *L. cum satis. C. de Agric. & censit.* Maritus tamen qui modum castigationis excedit, vel carcere, vel relegatione, vel fustigatione puniri potest. *Mev. d. l. nempe l. 4. t. 8. art. 7. n. 2. ad Jus Lub.* Neque permissum erit ma- 10
rito, si uxor atrocius verberata aufugerit adulteriumque commiserit, ideo ipsam accusare, nec dotem ex uxoris adulterio lucrari ex forma Statuti, *Tiraq. ad leg. 1. Connub. n. 24.* Quod si vero citra causam uxor aufugiat, marito potestas est, propria autoritate fugientem capere, *ibid. n. 40.* Unam vero atque alteram alapam patienti animo uxor feret, memor illius, melius esse mala pati quam facere. Nam nec alias ex unica verberatione licet atroci ex inso- 11
lito iræ ac perturbationis motu viri causata, sævitia censetur probata, nec exinde futuræ sævitiæ justus metus oritur. *Joh. a Sande Decis. Frisic. l. 2. t. 6. def. 1. inf.* Sævitia vero mariti probanda est, non enim creditur uxori conquerenti de sævitia, *Farinac. Decis. 278. n. 9.*

3. Sic porro Domino in servum modica castigatio permissa 12
est, vid. *l. un. C. de Emend. Serv. l. 11. §. 1. ff. de pœn.* ad quam haud dubie spectat alapæ incussio. Alias vero supra modum in servos sævire non licet, juxta *§. 2. Instit. de his qui sunt sui vel alieni.* Sed an idem jus hodiernis Dominis in famulos suos competat, quæstionis est. Ab his ante omnia separandi erunt subditi; in hos enim plus juris competit Nobilibus, quam in famulos mercede conductos; Quamquam & in illos justo durius si animadvertant Nobiles, jurisdictione privari possint, cum liberi homines, quales rustici nostri sunt, durioris conditionis esse non debeant, quam olim servi. Conf. *Gail. lib. 1. Obs. 17. n. 2. Joh. Philipp. Usu Pr. Inst. l. 1. Eclog. 43. num 3.* Quod ergo attinet famulos nostros, puto nullum jus alapam ipsis infligendi Dominis competere, (licet apud antiquos Germanorum secus fuerit, vid. *quæ adduxi ex Leman. inferius c. 4. n. 29.*) quia tantum nobis sunt obligati ex contractu Locati conducti ad operas

præ-

præstandas. Quemadmodum ergo cum operarium alium conduco, nullum jus ipsum verberandi consequor, ita nec cum famulum conduco, quia par utrobique est ratio; Imo ne quidem verbis injuriosis talem castigare valeo, secus injuriarum actione conveniri potero, quia Domini in honorem & corpus familiarium nulla est potestas: quod exemplo Dominæ cujusdam quæ ancillam vocaverat eine Schandhure, cum tamen nihil turpe in illa demonstrare posset, docet *Mev. Comment. ad Jus Lubec, lib. 3. t. 8. art. 10 num. 16.* Nam licet alias servis injuria non fiat, *§. 3. Inst. de injur.* id tamen ad nostros famulos applicari nequit, cum sint homines Liberi. Et in specie in Hispania nulli Domino jus alapam servo suo infligendi competit, testante *Zeiler. cent 3. Epist. 5.* Hoc singulare, quod in illo qui Dominus vel magister est, licet injuriosis utatur verbis aut verberibus, animus injuriandi non præsumatur. *l. 5. §. Si magister 3. ff. de L. Aquil. Gail. l. 2. Obs. 106. Mev. d. l. n. 19.* Quod secus in aliis. Limitanda tamen sunt præcedentia, quoties statuto jus servum castigandi competit, uti in specie *Statuto Hamburg.* id permissum est, *part. 4 art. 48.* vel moribus aliud inductum. Et puto hodie Dominos modice castigantes ministros suos, præscriptione se defendere posse. Jura enim vigilantibus sunt scripta. Ergo famuli & ministri sibi imputabunt, quod patientia sua jus in se Dominos accipere permiserint. Patientia enim servitutes acquiri, in propatulo est.

13 Hæc tamen quæ jam adducta sunt, limitanda erunt, si Famulus simul ad educendum vel in arte informandum traditur; tunc enim levis castigatio permissa est *d. l. 5. §. 3. in f ff. de L. Aquil.* & per consequens alapa non est prohibita. Ratio in *l. 16 §. 1. ff. de pœn.* quia ab his verbera emendationis, non injuriæ ergo videntur adhiberi.

14 hiberi. Ergo poterit v. g. Sutor famulo licite alapam impingere. Sed quid si formâ calcei vulnera eidem incutiat? Tunc sane ex L. Aquil. de damno dato contra ipsum agi poterit, uti clare decisum in

15 *d. l. 5. §. 3.* Quid vero judicandum erit de Præceptoribus, an & illi licite alapas suis discipulis infligunt? Puto hanc pœnam non excedere Scholasticæ Jurisdictionis limites, cum leviter castigare valeant pueros *d. l. 5. in f ff. ad L. Aquil. Soto de J. & J. l. 5 qu. 2. art. 2.* Imo & jus habent pueros virgis cædendi, quod plus est quam malas

manibus

manibus visitare. Ergo cui competit id quod majus est, eidem 16 & id quod minus est, concessum videtur, *l 21. ff. de R. J. c. 53. de R. J. in 6.* Quod si vero baculis usi vulnera capiti puerorum incusserint, utique ex L. Aquilia conveniri poterunt. Nimia enim Præceptoris sævitia culpæ assignatur, *l. 6. ff. ad L. Aquil.* quales sævientes Præceptores, plagosos Orbilios nominant *D. Mengering. in Scrut. Consc. cap 9. q. 124.* Et ne servum quidem cicatricibus deformare licebat, *l. 17. § 1. in f. ff. de Usufr.* Ergo multo minus pueros ingenuos quibus verbera minime conveniunt. Liberalibus enim pueris majorem commoditatem laudes afferunt ac vituperia, quam verbera: Illa enim ad honesta concitant, vituperia a turpitudine cohibent, vid. *Tiraq. ad leg. Connub. 8. n. 12.* Sane nimia Præceptorum asperitas potius corrumpit quam erigit juvenum animos. Nam experientia inquit *Arnisæus de jur. Connub. c. 3. sect. n. 29.* discimus, multos puerorum insperata licentia deterius corrumpi, quam quos Orbilii ferulæ nimis severe coërcuerunt. Ergo cum sint Præceptores instar parentum, memores esse debent, ipsorum potestatem non in atrocitate, sed pietate positam esse, juxta *l. 5. ff. ad L. Pompej. de Parricid.* An vero magister in castigando modum excesserit, arbitrio judicis relinquitur, *Farinac. q. 105. n. 134.* Sed an quis sibi alapam dare poterit? Respondeo distinguendo, aut facit hoc volenter aut coacte: affirmo vero utroq; modo. Nam licet priori casui ob- 17 stare videatur, quod nemo sit membrorum suorum Dominus, *L. 13. ff. ad L. Aquil.* hic tamen nulla vis corpori infertur, nisi forte ita intendatur ictus, ut & sanguis e naribus stillet, sic enim secus sentiendum foret. Posteriori vero casu facit id in pœnam jubente judice. Namq; receptum est in nonnullis locis, ut injurians cum percussione oris injurias revocare teneatur, er muß sich auffs Maul schlagen und wiederruffen, *vid. Matth. Berlich. p. 5. concl. 62. n. 38.* Quod si vero quis ex contumacia hoc facere renuat, ipsius vice carnifici hoc faiendum demandari potest. Conf. *Mev. ad Jus Lub. l. 4. t. 4. art. 16. n. 11.*

Vidimus itaq; personas palmarias, quæ certo modo alapas li- 18 cite infligere valent, nunc subjiciendæ sunt illæ, quibus hoc jus nullatenus competit. Et quamvis non videatur e re esse specialiter illas referre, cum omnes qui hoc licite non faciunt, faciant id illicite;

Attamen melioris ordinis ergo & hic Axioma formabimus a contrario ſenſu tale: *Quicunq; nullum jus alterum caſtigandi habet, ille nec licite eidem alapas infligit.* Ratio, quia negato genere negantur omnes ſpecies: Alapa vero ſpecies eſt caſtigationis modicæ. Sit ergo exemplum.

19 (1) In filio qui nullo modo poteſt patri dare alapas, ſecus ſi fecerit haud dubie exhæredationis fulmine feriri merebitur, quia alapa gravis eſt injuria, uti inferius demonſtrabimus *cap. ult. n. 64.* Jam vero propter gravem patri illatam injuriam filius exhæredari poteſt *per N. 116. c. 3* ubi in ſpecie ſubjicitur, ob manum impiam patri illatam, locum eſſe exhæredationi. Sed quid ſi percuſſurus a-
20 lium, patrem feriat? Hoc caſu exhæredationi locꝯ non eſſe videtur, quia omne delictum fit ex animo & intentione *arg.* §. 7. *Inſt. de oblig. quæ ex delict. c. 2. c. 6. & 8. cauſ. 32. quæſt. 2.* Jam vero hic animus feriendi patrem non adfuit. Puto tamen attendendum eſſe, an pænitentia ſubſequatur, an non; hoc enim caſu præſumendus potius erit filius id feciſſe dolo & e propoſito, quia ut actio poſſit dici invita, inter alia quoq; requiritur ſubſequens pœnitentia. Obſtare quidem videtur (1) Regula illa: Quoties quis verſatur in re illicita, toties tenetur de omni quod exinde ſequitur. (2) *L. Eum qui nocentem. 18. §. 3. ff de injur.* ubi ſtatuitur etiam contra illum, qui ex errore aliquem affecit injuria, dari actionem injuriarum. Sed reſp. (1) ad dictam regulam, illam ſaltem procedere, quando factum præcedens eſt immediata cauſa damni ſubſequentis, quod hoc caſu non eſt Ea enim, quæ non immediate, ſed per accidens eveniunt, cum non fuerint in intentioné agentis, non parem merentur animadverſionem, ac quæ directo intendebat delinquens. (2) Negari quidem nequit, errorem in perſona commiſſum; non liberare ab injuriarum actione, quoties animus alterum injuriandi adfuit. Interim tamen quia gravis injuria requiritur, ut filius exhæredari poſſit in *d. N. 115 c. 3.* qualis hoc caſu non eſt, mitior in dubio eligenda erit ſententia & odia reſtringenda, *c. Odia. de R. I. in 6.* Et licet inferius Alapa inter atroces injurias referatur, id tamen intelligendum, ſi alicui ex propoſito & dolo infligatur. Multo magis vero quæſtionis deciſio obtinebit, quando filius aliquem, forte famulum ex juſta cauſa alapa percutere velit, & ex errore patrem feriat. Sic enim in re licita verſatus fuit.

(2) Nec

(2) Nec poterit unquam uxor marito alapam infligere, cum 21
huic subjecta sit eidemque obedientiam debeat, juxta ipsius Sacræ paginæ præceptum, *1. Petr. 3. v. 1. Ephes. 5. v. 21. seq. 1. Cor. 11. v. 3. Coloss. 3. 18.* hinc & uxor dicitur in manu viri esse *Ulpiano in Instit. t. 22.* quem refert *Magnif. Dn. Præses Tr. de Jure Sens. Diss. 7. c. 1. n. 5. add. Tiraqvel. ad leg. Connub. 1. n. 41.* Ergo si qua uxor audet marito suo audaces inferre manus, graviter eadem contra Divini Numinis leges peccat, *conf. Farinac. qu. 125. n. 108.* Quid autem viro, si fors 22
ipsi ejusmodi Carfaniam, qualis describitur in *l. 1. §. 5 ff. de postuland.* adjecerit, faciendum? Fortasse non inique jure retorsionis utetur, etiam cum quodam excessu, cum jus castigandi uxorem competat marito, *supra num. 6.* Ergo si crinibus eandem nonnihil ab obedientiam traxerit, forte non poterit dici modum in castigando excessisse. Nam ut duo magni nominis JCti ad *can. quæcunq; dist. 30.* festive annotarunt, ideo relicti sunt fœminis crines, ut viri invenirent in illis, quo trahi possint & ligari, *vid. Arnisæus in Doctr. Pol. l. 1. c. 3. p. 61. Dn. Charis. de Foro consc. c. 2. n. 79.* Quam sententiam tamen non fecero meam. Imo maritos, qui hanc injuriam verberibus non repellunt, vecordes & viles atq; hominis nomine indignos censet *Alexand. Consil. 156. col. 3. vers. quos etiam deridet,* quem laudat *Carpz. pr. Crim. qu. 12. n. 49.* Hinc & illum qui in *l. 19. §. 1. ff. de ann. lagat.* uxorem vocat Dominam sanctissimam fracti & abjecti animi virum fuisse, suspicatur *Tiraq. ad leg. Connub. 5. n. 11.*
Sed quid si maritus de victoria forte desperet? Hic metus in virum, 23
cui non est pepo pro corde, vix cadere potest, ideoq; vanus erit, nec excusatione dignus, *l. 184. ff. de R. J.* Quod si tamen ejusmodi misellus aliquis virunculus seu maritellus, ut tales vocat *Bald. in L. Curatorem. C. de interdicto matrim.* reperiatur, quem quotidie ab uxore alapas, si non & verbera, oporteat accipere, putarem hunc divortium partiale impetrare posse, cum reip. intersit bella privata non tolerari, scandalaq; tolli. Nisi id patienti animo ferre velit, volenti enim non fit injuria, quemadmodum Socrates risisse dicitur, cum ab uxore Xantippe immunda aqua perfunderetur. Sed nescio annon ejusmodi lotio digna sit, quæ criminibus uxoris lavantis abstergatur. Quod si vero sponte vel sua culpa maritus im-

perium in se relinquat uxori, in conscientia peccat. Denn ein solcher Frauen-Knecht, Weiber-Mänmme und D Sieman ist mit Verlassung und Ubergab seines von GOtt verliehenen Mann- und Hauß-Rechts in seinem Gewissen vor GOtt straffbar, und keines weges zu entschuldigen, inquit *D. Arnold. Mengering. Scrutin. Conscient. cap 10. quæst. 62. & quæst. 67. add. M. Joh. Ellingers* Allmodischer Kleider-Teuffel. *cap. 5. 6. 7.*

24 (3) Supra notavimus hodie in puncto juris non licere Domino nisi certo modo famulum alapis afficere. Quid vero si de facto id potestatis Dominus sibi sumat, annon licite famulus Domino vicissim alapas dare poterit? videtur quod sic, quia Dominus nullum tale jus in famulum habet, & quod Dominus sibi fieri non vult, alteri ne fecerit, *t. t. ff. quod quisq; juris in alium statuit.* Et ubi est offensio illicita, ibi defensio est licita. Sed negativa verior, quia 1.) & hodie Domino famulus reverentiam debet; (2.) quia ut supra notavimus jus quodammodo Domini famulos modice castigandi præscriptione sunt consecuti (3.) quia vindicta privata regul. prohibita. Et alapa non infert damnum, nedum periculum vitæ, quorsum palmario respicit regula de illicita offensione. Quod si vero famulus putet justo durius in se animadvertisse Dominum, judicem implorare poterit; ideo enim judicia sunt constituta, ut ibidem quilibet experiatur & ne quis sibi ipsi jus dicat, *l. un. C. ne quis in sua caus. judic.* Sicuti & olim Judici incumbebat prospicere, ne immoderata Dominorum in servos esset sævitia *per §. fin. J. de his qui sui vel alien. jur.* Interdum tamen ministri Dominos ob alapas sibi datas, vita privare ausi sunt, uti exempla refert *Zeiler. cent. 2. epist. 5. ex Büthner in 4 & 5. Præcept.* Denn Anno 1572. ist Victor. Schenitz, ein Saltz-Juncker zu Hall in Sachsen, der seinem Schreiber einen Backenstreich, und ein Amtmannn bey Eysenach, Nahmens Frantz Stegel, so einem Jungen einen Haarrauff gegeben, umbs Leben kommen. Similem ferme causam conspirationis ab Hermolao in Alexandrum initæ, fuisse refert *Curt.*

25 Denique specialiter notandum, sacerdoti non esse permissum cuipiam alapas dare, *c. 15. dist. 86.* Hoc enim alienum a Sacerdote esse debet, cum horum sit monere suos, & verbis non verberibus uti

uti. Exinde facile patet, quid sentiendum de illis sacerdotibus, qui 26
in popinis versantes cum combibonibus suis rixantur manusque conferunt. Sane tales, si verba mala vel verbera domum referant, indignos quos sacerdotalis dignitas tuatur, judicat celebris quondam Juris Profess. in Academia Regiomont. *Dn. Theod. Wolder. Tyrocin. Crimin Disp. 3. p. m. 58.* Interim tamen Prælatis utique jus aliquod competit sibi subjectos castigandi, sed non nisi ad summum moderata flagellatione, quæ in vindictam sanguinis non transeat, cum penes Ecclesiam merum imperium non sit, utpote quæ non habet gladium, nisi spiritualem; Non occidere ejus est, sed vivificare *c. Inter. caus. 28. qu. 2. conf. Zæs. ad t. ff. de jurisd. n. 58.* Possent 27
quidem aliæ adhuc personæ haud incommode huc trahi, quarum mentio fiet *in seq cap.* Nam quia agens & patiens se habent ut relata, non usque adeo accurate semper separari potuerunt. Sed sufficiant hæc & esto.

CAPUT. III.

DE SUBJECTO ALAPÆ PASSIVO.

SUMMARIA.

Quinam juste alapam patiantur? 1
Servus manumittendus alapa percutiebatur. 2
Pari modo hodie illi qui jus gladium gestandi consequuntur. 3
An in creatione Equitum, ubi de solennibus remissive. 4
Attemptans fœminæ Pudicitiam alapa repelli potest. 5
Quid juris circa illum qui sponte inflatus buccas percutiendas præbet. 6
An tali salva conscientia alapam infligere possim. 7
Quid si pacto se quis ad alapas patiendas obliget. 8
An tale pactum subsistat? 9
An mendaci licite alapa infligatur? 10. seq.
Quid juris circa injuriarum retorsionem? ibid.
An illi alapa recte infligatur, qui me dicit Etc? 12
An testi ut ejus testimonium tanquam inimici evitetur? 13

1 VIdimus ergo hactenus personas quæ licite, quæque illicite alteri alapas impingunt; nunc Methodi ratio postulat, ut & illas consideremus personas quæ licite & quæ illicite seu inique patiuntur alapas. Et quamvis fatear ex superius propositis Axiomatibus facile eas patere; Nam si alter illicite alapam impingit, dubio procul illicite alter eam patitur, & contra. Non tamen frustraneam me subiturum esse operam spero, si & in specie aliquos casus in hoc capite seorsum examinavero. Et quidem itidem hic Axiom. generali me expediam. *Quicunque alapam patitur in pœnam, aut propter certam solennitatem, ille juste eam patitur.* Ratio prioris, quia fit autoritate seu permissu legis, quale factum iniquum non est, *l. 17. §. 12. ff. de Ædil. Edict c. quid dicam n. caus. 14. q. 4.* Ratio posterioris, quia cessat dolus, absque quo delictum non est; & insuper omnis actio ex intentione & fine agentis dijudicanda. Exempla prioris poterunt peti ex priori capite, ubi de personis licite alapam inferentibus actum. Exempla posterioris sunt.

2 (1) In servo manumittendo. Manumissurus enim servum apud Prætorem ejus caput tenebat dicens; *hunc hominem liberum esse volo;* & emittebat ipsum alapa percussum & circumactum, e manu; Quas alapas nominat *Justin. in l. 6. C. de Emancip.* injuriosa Rhapismata, Claudianus vero injurias felices, quia earum interventu libertas concedebatur. Pari modo in emancipationibus liberorum alapæ adhibebantur, quem tamen ritum sustulit ipsemet Imper. *N. 18. & d. l. 6. C. de Emancip.* Reliquas manumissionis solennitates *vid. ap. Rosin. de Antiq. Roman l. 1. c. 20. Tholosan. Synt. Jur. univ. l. 14. c. 5. n. 8. add. Magnif. Dn. Præsid. Tr. de Jure Sens. Diss. 7. c. 1. n. 49.* Et in specie quibus solennibus Germani nostri servos suos manumiserint, *vid. apud Lehmann. Chron. Spir. l. 2. c. 20. p. 99. seqq.* Quæ tamen materia hodie ob servitutem sublatam cessat. Superest tamen alius modus hodiernis moribus, qui a manumissionibus

mul-

nonnullis originem traxisse videtur, scil, cum alicui jus gladium gestandi conceditur, quod nostris dicitur, Wehrhafft machen. Hinc esto in his exemplum (2) Principes enim Germaniæ atq; No- 3
biles ministris suis perfectam ætatem adeptis, impacta alapa, jus gestandi gladium concedunt, additis verbis Germ. Das vertrag von keinen mehr, aut, die leide von mir und keinem mehr, unde & ortum puto Germ. nomen eine Reiter- oder Rittermännische Ohrfeige, *conf. Besold in Thes. Pr. voc.* Wehrhafft machen, *Dn. Præs. d. l. n. 50.* Ubi in fine notat, ritum illum alapas infligendi non ubivis hodie obtinere. Obtinet tamen inter multos mechanicos atq; artifices, quanto tyrones e sua informatione dimittunt, wenn sie einen zum Gesellen machen. Cæterum in creatione Equitum, im Ritterschlagen, alapa 4
quidem locum sibi non vindicat, attamen humeri gladio feriuntur. *vid. Dn. Præs. d. l. n. 53. seqq.* ubi in specie docet, quibus ceremoniis Equites S. Georgii in Anglia, & Equites Johannitici Ordinis in oppido huic vicino Sonneburgi creati soleant. *add. Oldenburg. part. 1. Discur. 20. ad Instr. Pac. §. 13 inf.* & de equitibus *Speidel. in Specul. Jurid. voc.* Ritter. Cæterum personis, quæ licite alapas accipiunt, 5
subnectimus & illum, qui honestæ fœminæ vel virginis pudicitiam maxime manibus attemptare audet. Nam & verbis aliisq; modis id fieri posse dubio caret. Talis enim licite repellitur alapa, cum omnino ad infamiam pertineat, pudicitiam, alicujus attemptare, *l. 1. §. 2. in fin. ff. de injur. § 1. Inst. eod.* Ergo si quis manu peccare non erubuit, nec manu pœnas luere dolebit; Per quod enim quis peccat per id punitur & idem.

Sequuntur nunc personæ, quæ inique patiuntur alapam, ubi 6
axioma speciale formare operæ pretium non erit, cum e priori a contrario sensu argumentari liceat. Ideoq; unum saltem atque alterum exemplum subjungere animus est. Et primo quidem loco quæritur, an volenti juste alapa impingatur? Nimirum solent interdum esse homines adeo sui negligentes, maxime pueri, ut pro exiguo lucello buccas inflent, aliisq; os percutiendum præbeant, quod nominamus, auffblasen. Hos propter acceptas alapas injuriarum agere non posse, certum est, cum volenti injuria non fiat, *l. 1. §. 5. ff. de injur. l. 3. § 5. ff. de bom. liber. exhib. l. 187. ff. de R. J. c. 27. eod.*

eod. in 6. l. 9. ff. de aqua & aq. pluv. Gilhausen Arbor. Judic. Crim. c. 2.
7 *c. 34. §. 4 n. 27.* Sed an alter salva conscientia talem percutere possit, quæstionis est. Et mihi quidem negativa arridet, cum factum hoc turpitudinem contineat & contra bonos mores sit, ideoque haud dubie illicitum, imo intellectu juris impossibile, per *l. 15. ff. de condit. Instit.* Et si quis vult eleemosynas erogare, cur prius pauperis percutit malas? Sane non pietate aut liberalitate ductus pauperi dat obulum, sed saltem animo delectationem ex re illicita percipiendi. Ergo det tali homini eleemosynas absq; alapis, eundemq; cum increpatione, quo in posterum genus inflatas pro lucro aliis præbere desistat, dimittat.

8 Sed quid si pacto se quis obligat ad alapas patiendas, annon ipsi licite poterit alapa infligi? v. g. si quis tibi promiserit, ut si eum in vinea tua deprehenderis, alapa ipsum percutias. Ita quæstionem affirmo, si fiat percussio incontinenti, quia multa incontinenti licent, quæ ex postfacto non licent; Vel si patientis voluntas adsit tunc, cum alapam accipit. Sic enim volenti non fit injuria. Et maxime hisce casibus infligitur alapa ex intentione bona, ut scil. desistat alter mala in posterum agere. Quod si vero tempore percussionis voluntas non adesset, pactum non valeret, quia contineret turpe & occasionem delinquendi daret, contra *l. 26. ff. de V. O. conf. Bartol. in l. 1. §. usque adeo. ff. de injur. n. 2. & 3. Coler. de Process. Execut. p. 1. c. 8. n. 70.* Peccatum vero haud dubie committit, qui citra causam invito alapam infligit. Et licet regeri possit, hoc casu non sine causa alapam dari, cum præcedat delictum aut culpa: Certum tamen est, omne pactum, quod potestatem alicui permittit, propria autoritate quid faciendi, intelligi, nisi alter restiterit, tunc enim judex adeundus. *conf. Dn. Brunnem. ad L. 3. C. de Pignor.* Obstare vero assertioni nostræ videtur *l. 9. §. 1. ff. de aqua & aq. pluv.* ubi dicitur, nullam accipere illum injuriam, qui semel voluit. Sed respond. neminem posse sibi ipsi jus dicere, quod hoc casu fieret: Quin & illud, quod nempe sufficiat voluntatem initio adfuisse, non procedit in facto non iterabili, sicut fieret in eo, qui se obstringit ad ferendam alapam. Et stipulator ex tali inflictione alapæ nullum sentiret commodum, sed læderet proximum. *vid.*

Coler.

Coler de l. n. 72. Imo dubium est, an quis pacto ad alapam se obli 9
gare possit? videtur quod non, quia nemo est membrorum suorum Dominus, *L. Liber homo 13. ff. ad L. Aquil.* Verum quoniam per alapam corpus non frangitur neque destruitur, & volenti non fit injuria, valebit certo modo obligatio, *Bartol. d. l.* maxime si emendationis ergo sit concepta, ut si quis dixerit; *quoties mendacium dixero, des mihi alapam*, vel *quoties blasphemiam aut turpe quid locutus fuero.* Item si famulus vel ancilla hoc pacto Domino se obligaverit, ut quoties rerum suarum non sategerit, Dominus ipsi alapam infligat. Nam hodie Dominis jus famulos, quos ex locato habent, feriendi proprie non competere, superius *c. 2. n. 10.* ostensum. Pari modo & hodie quis ad carceres, maxime in Saxon. se obligare valet, non obstante, quod nemo sit membrorum Dominus, *vid. Berlich. p. 2. concl. 27. n. 9.* Quanquam alias ejusmodi obligationem fieri posse, neget *Gail. l. 2. de P. P. c. 2. n. 1. seqq.* Quod si vero quis se obligaret ad injurias atroces, quæ corpus frangerent, obligatio non valeret, quia nemo est membrorum suorum Dominus. Ideoq; consensus non excusaret injuriantem, licet bene excusaret, si injuria esset verbalis, aut alia quæ corpus non frangit, prout est alapa, *vid. Farin. qu. 105. n. 167.*

Porro quæritur, an mendaci licite possit alapa infligi juxta 10
Germanorum dicterium, auf eine Lügen gehöret sich eine Maulschelle? Hic ante omnia videndum erit, an injuriam injuria recte retorquere possim, quod communiter affirmatur. Pari modo, uti vim vi in continenti repellere licet, *l. 3 ff. de J. & J.* A vita enim ad famam argumentum procedere volunt, cum pari passu ambulare dicantur, id quod colligunt ex *l. 8. § 2 ff. quod met. caus. l. 9. ff de manumiss. vind. Gail. l. 2. O. 100. n. 6. seqq.* quod quidem simpliciter non procedit, uti notat *Carpz. p. 4. c. 10. d. 6 Wissenb. vol. 2. Disp. 17. n. 6.* Vita etenim si quis privatur, damno afficitur irreparabili, quod secus si fama. Procedit ergo prædicta regula quoad materiale non quoad formale h. e. modum ulciscendi; ibi enim in periculo vitæ non suppetit copia adeundi judicem, bene tamen in periculo famæ. Quanquam certum sit privatum non posse privato famam auferre. Itaq; objicienti mihi crimen, in continenti reponere possum, (tu mentiris)

tiris) *vid. Gail. d. l. 2. Obs. 100. n. 3.* vel etiam ita: mentiris ut latro, fur &c, *conf. Berlich. p. 5 concl. 64. n. 6 seqq.* Sed modus hic injurias ulciscendi tantum moribus est inventus, quod & fatetur *Dn. Struv. Tr. de vindict. privat. c. 10. aphor. 6.* Quanquam hic statuat, convenire Retorsionem juri Civil. aliquo modo, nec contrariari juri Divino, quod impugnat *Renneman. Tr. de Retorsion. & novissime Dn.* Pfannkuch *Tr. de Illicit. injuriarum verbal. Retorsion.* quorsum me bevitatis ergo remitto. Interim tamen in praxi receptum, ut injuriam verbalem verbali retorsione, si modum non excessero, licite tollere possim. Quanquam etiam nonnulli velint, per retorsionem actionem injuriarum non tolli, *vid. Berlich. p 5. concl. 64. n. 42.* Neutiquam vero injuriam verbalem armis aut verberibus
11 repellere licebit. *D. Osiand. ad Grot. l. 2. c. 1. th. 10. Obs. 1. fin.* Sic enim proportio inter offensionem & defensionem non observaretur, *vid. Harprecht. ad §. f. Instit. de injur. n 204. seqq.* Ergo propositæ quæstionis negativa responsio exinde sua sponte fluit, *Berlich. d. l n. 29. Harprecht. d. l. n. 207.* ubi tamen ille limitationem admittit *n. 30.* nisi infamis quispiam, vilis aut plebejus nobili alicui vel alias egregiæ personæ mendacium objecerit; tunc ejusmodi persona nobilis vel egregia non solum legitima mendacii retorsione, sed & alapam impingendo ejusmodi vili & infami convitiatori, se recte defendere potest, quia talis persona per verbalem retorsionem a convitiando non teterreretur, *arg. l. 15. §. 39. ff. de injur.* Sed limitationem hanc rejicit *Harprecht. d. l. n. 211.* Usus tamen sæpius quæstionem affirmative decidit. Sic exemplum refert *Harsdöffer* im grossen Schauplatz *cent. 2. Histor. 210.* ubi ex hac causa Comes Baroni alapam inflixit, quæ postmodum alia alapa fuit compensata.

12 Ulterius hic disquirendum est, an illi, qui me dicit *Etcætera* alapam infligere valeam? Videtur quod sic, juxta illud vulgatum, cujus in Præfat mentionem feci, auff ein *Etcætera* gehöret sich eine Ohrfeige. Sed quoniam dictio *Etcætera* in se injuriosa non est, nisi circumstantiæ animum injuriandi probent, uti ostendi *in Dissertat. de Etc. c. 5. n 57. seqq.* ne quidem ob dictionem hanc nude prolatam injuriarum actio dabitur. Et licet fortasse concurrentibus ita circumstantiis injuriam inferret *Etcætera*, esset tamen injuria verbalis,

quam

quam verberibus aut alapis repellere neutiquam licet, uti paulo ante ostensum. Quanquam aliqui velint, provocatum verbis injuriosis posse dare alapam, *vid. Bajard. in Add. ad Clar. §. injuria n.64.* quod admitto, ut ipsi ignoscatur, non vero ut juste id fecisse dici possit.

Sed an testi poterit alapa dari, ut ejus testimonium tanquam inimici evitetur? Ponamus casum. Titius debet Sempronio 100. quos saltem unico teste, Cajo forte, probare potest. Titius ut debitor hoc animadvertens, arripit occasionem Cajo alapam infligendi: Et dum hic a Sempronio producitur testis, excipit Titius, non posse esse testem, cum sit sibi inimicus propter acceptam a se alapam. Quæritur quid juris? Respondeo, Cajum non obstante alapa, posse produci testem. *Felin in c. f. X. de testib. n. 4.* Nam inimicitia superveniens facto ejus; contra quem testis productus est, non repellit testem. Sic enim esset in potestate delinquentis tollere jus adversarii, *Bald. in l. 2. §. Sed si agant ff. de judic.* cum tamen nemini ex alterius facto iniqua conditio debeat inferri, *l. 74. ff. de R. J.* Et tale exemplum contigisse in facto testatur *Bartol. in l. 1. §. cum quis. ff de Quæstion.* 13

Quid vero judicandum erit de illo, qui alium, quo tamen est inferior, præcedere conatur, annon talis data alapa repelli poterit? Optandum quidem fortasse esset, ut illud D. Pauli in praxin deduceretur; einer komme dem andern mit Ehrerbietigkeit zuvor. Enimvero contrarium docent innumerabiles illæ & ferme immortales de præcedentia lites. Namque hoc hominibus a natura inditum videtur, ut laudis atq; honoris studio maxime ducantur; adeo ut & inter ipsos Clericos, quos tamen aliis humilitate prælucere oportebat, ejusmodi de præcedentia contentiones haud raro fuerint ventilatæ, & tanto quidem impetu, ut nec ratio boni publ. nec loci religio absterrere partes valuerit, *vid. Dn. Crusius Tr. de Præcedentia lib. 1. c. 1.* ubi exempla, Sed ad quæstionem ut revertamur, ante omnia videndum erit, an sit Proëdriæ denegatio injuria? Quod communiter affir. *vid. Dn. Brunnem. ad t. ff. de injur. quæst. 16. Dn. Struv. in Syntagm. ad eund. tit. th. 58.* Sed an talem injuriam armis aut alapa repellere liceat, dubito, quia nemini facultas sibi ipsi jus 14

dicendi competit, dignitatisq; prærogativa humanitate & civilitate potius defendi debet, quam arrogantia, *conf D. Crusius d. l. n. 12.* Interim Legatis Principum jus præcedentiæ inculpatæ tutelæ moderamine tueri, licitum esse volunt, cum honor publicus publico commodo præferendus, *vid. Chassan. in Catal. Glor. mund. part. 1. Consid. 2.* Et indistincte hoc jus omnibus asserit *Bald. in L. observare. 4. §. antequam, 3. ff de offic. Proconf. n. 3.* ex ratione, quia nemo tenetur injuriam vel proprii honoris parvipensionem, ut ipse loquitur, pati, maxime si sit in quasi possessione ratione consuetudinis existentis in loco: Hunc sequuntur *Bajard. in Addit. ad Clar. §. injuria n. 6. Chassan. ad Consuet. Burgund. Rubr. 6. §. 4. n. 17. 18 Farinac. Pr. Crim. qu. 105 n. 19.* Imo honoris causa alterum occidere licere vult *Cavalcan. l. 5. Dec. 19.* Verum an rationes hæ sunt sufficientes unicuivis cogitandum relinquo, *conf. cap. ult. n. 12. seqq.* Sane illi qui alapa hoc casu honorem vindicavit, ignosci posse non negavero, cum illi qui vi honorem nobis adimere conatur, vi resistere valeamus, *arg. l. 3. ff. de J. & J.* ut tamen proportio inter offensionem & defensionem servetur. Et licet dicatur vita & fama pari passu ambulare; id tamen ut supra n. 10. ostensum, saltem procedit quoad materiale, non quoad formale seu modum ulciscendi.

15 Exinde quoque facilis erit responsio ad quæstionem, an ille, qui alteri ideo quo sibi saltanti præsiluerit, (daß er ihm im Tantze vorgesprungen) alapam inflixit, excusari possit? Puto quod sic, si alter ex proposito id fecerit, neque admonitus intermiserit. Item sentiendum de illo, qui alteri alapam impegit, quod virginem quacum choream ducebat, manibus sibi exemerit, quemadmodum simile ferme exemplum defendit *Scotus Placent. tom. 2. l. 3. Consf. 15. quem allegat. Camill. Borellus Consil. 24. n. 15.* Porro ex præcedentibus etiam facile patet, an illi qui poculum sibi propinatum recipere renuit, der dem andern nicht Bescheid thun wil, alapa dari possit? Quod in puncto juris negandum, quia vindicta privata prohibita & quia hoc casu inter offensionem & defensionem non observaretur proportio.

16 Quod si tamen ex mera contumacia in alterius contemptum poculum propinatum renuat, facile ignosci poterit illi, qui se contemptus voluit ulcisci. Ergo secus erit, si non in contemptum,

sed

ſed ex juſta cauſa alter renuat ebibere poculum, forte quod vires deſint, vel quod certo ſciat, ſe ex tali hauſtu morbum graviſſimum ſibi conciliaturum eſſe. Sic enim ultra poſſe nemo obligandus erit, nec injuria committitur absque animo injuriandi: Hinc ceſſante offenſione, ceſſabit defenſio.

17 Deniq & mantiſſæ loco capiti huic ſubnecto quæſtionem, an Virgini deneganti choream juveni, licite detur alapa, wenn ſie ihm den Tantz verſaget? Sane quæſtionem hanc uno quaſi ore affirmat. vulgus decidere videtur; Sed abſurde ſatis. Nam juvenis rogat puellam, in cujus arbitrio eſt, velitne petitoni deferre, annon. Ergone denegata petitio alapa compenſanda? Minime gentium; Sed quoniam repulſam ſpes propinqua ſolatur, ut dicit *Tacitus,* reiteret potius preces juvenis, & fortaſſe ſpe non excidet. Sed dicis, gravis tamen eſt injuria denegare choream, cum hac ratione puella tacite contemnat & vilipendat petentem, ſui vero parvipenſionem nemo pati tenetur, ut loquitur *Chaſſan. ad Conſuetud. Burgund. Rubr. 6. ſſ. 4. n. 17.* Reſpondeo, hoc eſt quod nego, ſubeſſe injuriam, quia nemo invitus tenetur id præſtare de quo rogatur, *per* §. *1. Inſt. de fideic. hered.* Ergo utitur puella ſuo jure, & per conſequens nemini facit injuriam. *l. 13 ff. de injur. Tacitus* quidem monet, preces illius qui jubere poteſt, vim neceſſitatis inferre: Sed hoc minime procedit, ubi alter alteri nullo ſubjectionis vinculo tenetur, nedum ubi rogatus ut ſuperior honoratur, quemadmodum in noſtro caſu juvenes ſe virginum ſubjectiſſimos ſervos profiteri amant, ipſasque pro ſuis dominatricibus libentiſſime agnoſcunt & tantum non adorant Abſurdum ne ergo eſſet, ſi ſervus Dominæ ſuæ ob denegatam petitionem alapam infligeret? Et porro non mox contemptus perſonæ exinde colligend9. Poſſunt enim aliæ ſubeſſe cauſæ, ob quas denegatur chorea, forte laſſitudo &c. ſecus ſequeretur & illum me tacite contemnere, qui pecuniam mutuo dare mihi denegaret, cum hac ratione fidem meam in dubium vocare videatur, an forte & ſibi creditum ſim reſtituturus. Sed 18
ponamus, eſſe denegationem choreæ injuriam, erit ſane verbalis; an vero hæc alapa aut verberibus repellenda? nequaquam, *vid. ſupra n. 10.* Et quale quæſo fortitudinis ſpecimen ederet ille, qui imbelli

dicendi competit, dignitatisq; prærogativa humanitate & civilitate potius defendi debet, quam arrogantia, *conf D. Crusius d. l. n. 12.* Interim Legatis Principum jus præcedentiæ inculpatæ tutelæ moderamine tueri, licitum esse volunt, cum honor publicus publico commodo præferendus, *vid. Chassan. in Catal. Glor. mund. part. 1. Consid. 2.* Et indistincte hoc jus omnibus asserit *Bald. in L. observare. 4. §. antequam, 3. ff de offic. Proconf. n. 3.* ex ratione, quia nemo tenetur injuriam vel proprii honoris parvipensionem, ut ipse loquitur, pati, maxime si sit in quasi possessione ratione consuetudinis existentis in loco: Hunc sequuntur *Bajard. in Addit. ad Clar. §. injuria n. 6. Chassan. ad Consuet. Burgund. Rubr. 6. §. 4. n. 17. 18 Farinac. Pr. Crim. qu. 105 n. 19.* Imo honoris causa alterum occidere licere vult *Cavalcan. l. 5. Dec. 19.* Verum an rationes hæ sunt sufficientes unicuivis cogitandum relinquo, *conf. cap. ult. n. 12. seqq.* Sane illi qui alapa hoc casu honorem vindicavit, ignosci posse non negavero, cum illi qui vi honorem nobis adimere conatur, vi resistere valeamus, *arg. l. 3. ff. de J. & J.* ut tamen proportio inter offensionem & defensionem servetur. Et licet dicatur vita & fama pari passu ambulare; id tamen ut supra n. 10. ostensum, saltem procedit quoad materiale, non quoad formale seu modum ulciscendi.

15 Exinde quoque facilis erit responsio ad quæstionem, an ille, qui alteri ideo quod sibi saltanti præsiluerit, (daß er ihm im Tantze vorgesprungen) alapam inflixit, excusari possit? Puto quod sic, si alter ex proposito id fecerit, neque admonitus intermiserit. Item sentiendum de illo, qui alteri alapam impegit, quod virginem quacum choream ducebat, manibus sibi exemerit, quemadmodum simile ferme exemplum defendit *Scotus Placent. tom. 2. l. 3. Conf 15. quem allegat. Camill. Borellus Consil. 24. n. 15.* Porro ex præcedentibus etiam facile patet, an illi qui poculum sibi propinatum recipere renuit, der dem andern nicht Bescheid thun wil, alapa dari possit? Quod in puncto juris negandum, quia vindicta privata prohibita & quia hoc casu inter offensionem & defensionem non observaretur proportio.

16 Quod si tamen ex mera contumacia in alterius contemptum poculum propinatum renuat, facile ignosci poterit illi, qui se contemptus voluit ulcisci. Ergo secus erit, si non in contemptum,

sed

ſed ex juſta cauſa alter renuat ebibere poculum, forte quod vires deſint, vel quod certo ſciat, ſe ex tali hauſtu morbum graviſſimum ſibi conciliaturum eſſe. Sic enim ultra poſſe nemo obligandus erit, nec injuria committitur absque animo injuriandi: Hinc ceſſante offenſione, ceſſabit defenſio.

Deniq & mantiſſæ loco capiti huic ſubnecto quæſtionem, an 17
Virgini deneganti choream juveni, licite detur alapa, wenn ſie ihm den Tantz verſaget? Sane quæſtionem hanc uno quaſi ore affirmat. vulgus decidere videtur; Sed abſurde ſatis. Nam juvenis rogat puellam, in cujus arbitrio eſt, velitne petitoni deferre, annon. Ergone denegata petitio alapa compenſanda? Minime gentium; Sed quoniam repulſam ſpes propinqua ſolatur, ut dicit *Tacitus*, reiteret potius preces juvenis, & fortaſſe ſpe non excidet. Sed dicis, gravis tamen eſt injuria denegare choream, cum hac ratione puella tacite contemnat & vilipendat petentem, ſui vero parvi penſionem nemo pati tenetur, ut loquitur *Chaſſan. ad Conſuetud. Burgund. Rubr. 6. §. 4. n. 17.* Reſpondeo, hoc eſt quod nego, ſubeſſe injuriam, quia nemo invitus tenetur id præſtare de quo rogatur, *per* §. *1. Inſt. de fideic. hered.* Ergo utitur puella ſuo jure, & per conſequens nemini facit injuriam. *l. 13 ff. de injur. Tacitus* quidem monet, preces illius qui jubere poteſt, vim neceſſitatis inferre: Sed hoc minime procedit, ubi alter alteri nullo ſubjectionis vinculo tenetur, nedum ubi rogatus ut ſuperior honoratur, quemadmodum in noſtro caſu juvenes ſe virginum ſubjectiſſimos ſervos profiteri amant, ipſasque pro ſuis dominatricibus libentiſſime agnoſcunt & tantum non adorant Abſurdum ne ergo eſſet, ſi ſervus Dominæ ſuæ ob denegatam petitionem alapam infligeret? Et porro non mox contemptus perſonæ exinde colligend9. Poſſunt enim aliæ ſubeſſe cauſæ, ob quas denegatur chorea, forte laſſitudo &c. ſecus ſequeretur & illum me tacite contemnere, qui pecuniam mutuo dare mihi denegaret, cum hac ratione fidem meam in dubium vocare videatur, an forte & ſibi creditum ſim reſtituturus. Sed 18
ponamus, eſſe denegationem choreæ injuriam, erit ſane verbalis; an vero hæc alapa aut verberibus repellenda? nequaquam, *vid. ſupra n. 10.* Et quale quæſo fortitudinis ſpecimen ederet ille, qui imbelli

belli & inermi puellulæ,quæ resistendo non est,alapam impegerit? Risu certe & vituperio, non laude, meo judicio dignus. Et metuo valde, ne contemptum propulsurus contemptum augeat. Meminisse enim deberent illius *Virgil. 2. Æn.*

.... Nullum memorabile nomen
Fœminea in pœna est, nec habet victoria laudem.

Interim tamen isto casu citius forte juvenis quæstionem affirmative cum effectu decidens, excusari merebitur, si virgo mox alteri co-
19 piam secum choream ducendi concederet. Namque convivium quoniam fuit saltatum ingressa, omnes convivæ par jus in ipsam habere videntur. Hinc absq; contemptu vix poterit in pari causa uni denegare, quod alteri mox concedit. Ideoq; si juvenis tunc manibus suis aut ori nonnihil licentiæ indulgeat, ignoscendum ipsi erit, qui voluit contemptus se ulcisci *arg. l. 14. §. 6. ff. de bon. libert.* Juste tamen ne hoc quidem casu alapam infligi puellæ autumo, cum choream denegare factum sit mere arbitrii. Neque vitio vertendum puellæ, si erga unum propensiore sit animo, quam alterum. Nam & juvenes non unamquamvis puellam eodem prosequuntur affectu majorique desiderio cum hac quam illa saltandi tenentur. Ergo mores quos quis in se probat, in altero improbare nequit, *arg. l. In arenam 11. C. de in offic. testam.* Sed esto

CAPUT. IV.

DE EFFECTU ALAPÆ.

SUMMARIA.

Alapæ effectus quoad agentem & patientem. n. 1
Alapa gravior offensa quam vulnus. 2
An possim injuriarum propter alapam agere, dubitatur ex dicto Salvatoris. 3
Per injuriarum actionem quærimus saltem vindictam. 4
Contumeliam passis quid absit? 5
An unquam Christianus salva conscientia injuriarum agere possit? 6. seq.
Quid faciendum alapam passum esse? 8
Injuste alapam accipiens an statim repercutere possit. 9

Respon-

Quæ

1 ALapæ effectus alii sunt Juridici, alii Physici quales sunt interdum Excussio dentium, Vomitus, Cœcitas, Surditas, fatuitas, epilepsia, Apoplexia, abortus, mors, quos vid. collectos Dn. Georg. Wicken in brevi Differtat. Medica de Alapis & Colaphis Heidelbergæ Anno 1674. sub Præsidio Dn. D. Franci habita, quæ nuper in manus venit. Nobis saltem curæ erunt effectus juridici. Producit vero alapa alios effectus in patiente, alios in agente ideoque seorsum de his agendum. Et quidem quoad agentem alapa aut vindictæ privatæ, aut iræ, aut legi satisfacit, ideoq; tranquillitatem animi utplurimum operatur. Quoad patientem vero videndum est, juste ne & præcedenti ex causa, an patiatur alapam, an vero injuste. Si illud, effectus erit quoad inten-

intentionem agentis, subsecuta emendatio; Sin hoc, dabitur injuriarum actio, qui alapa pro gravi injuria reputatur & offensione præ reliquis ignominiosa, *Fichard. l. 2. Consf. 117. n 8.* Quod & fatetur celebris Theol. *D. Osiand. ad Grot. l. 1. c. 2. th. 8. Obs 2.* Et qui- 2
dem pro graviori quam vulnus, propter ignominiam adjunctam præsertim inter graves & militares viros, *vid Petrus Bellonius de Re militar. p. 10. t. 2. n. 39. & 65.* Es thut einem Ehrlichen Manne eine Wunde nicht so wehe, als ein Backenstreich. *Diether. in Add. ad Besold. Thes. Pract. voc.* Maultasch. *inf.* Scil. procedunt hæc quoad materiale, non quoad formale seu modum ulciscendi. Alias enim sequeretur etiam alapam gladio repelli posse, quod tamen inferius negamus. Namque vulneranti gladio resistere possum, quia in periculum vitæ conjicior: Ex vulnere enim facile mors sequitur, quod secus in alapa, *vid. Zas. ad t. ff. mand n. 11.* Sed an possim 3
salva conscientia injuriarum propter alapam acceptam agere, perquam dubium redditur ex illo Salvatoris dicto, *Matth. 5. vers. 39. Si quis impegerit alapam in dexteram tuam maxillam, obverte illi & alteram.* Quod dictum repetitur in Jure Can. *can. 1. caus. 14. qu. 1.* Quo ipso tolli videtur lex naturæ, vim vi repellere permittentis, *vid. Balduin. l. 4. cas. conscient. 13.* Et ipsemet patientissimus Salvator noster, suo nos hoc ipsum docuit exemplo, qui percussus non repercutiebat, sed alapas, colaphos & flagra uti innocentissime, ita patientissime toleraverit. Et per injuriarum actionem ecquid aliud 4
quærimus, quam vindictam & ultionem, cum tamen inimicos nostros diligere debeamus & orare pro iis qui nos lædunt, *Matth. 5. vers. 44.* Hinc inquit *Augustin. Epist. 154. dictum est, non resistamus malo, ne nos vindicta delectet, quæ alieno malo animum pascit.* Imo 5
rem ex veritate si æstimamus, ecquid contumeliam passis abest, præter id, quod ex sola opinione hominum dependet, *vid. Grot. de Jure B. & P. l. 1. c. 2. §. 8. n. 8.* Contumelia enim mente *Chrysostomi*, quem, *Grot. in Not. ad d. § 8.* adducit, non ab inferentis animo, sed ex judicio eorum qui patiuntur aut fit aut perit. Unde porro 6
satis dubium redditur, an unquam Christianus salva conscientia injuriarum agere possit? Ubi distingv. an per injurias damnum reale inferatur, an saltem existimatio verbis injuriosis lædatur. Priori

E casu

casu haud illicita videtur actio injuriarum, per quam damni resti tutionem petimus. Posteriori casu iterum videndum, an persona injuriam passa, in publico officio Civili vel Ecclesiastico sit constituta, quæ juste omnino vindicat injurias, ne inde in alios derivetur scandalum, & ne talis persona sinistram de se suspicionem tacendo,
7 sibi accersat: An vero plane sit privata, ubi si ipsi crimen fuerit objectum, injuriantem convenire poterit, quo se purget a crimine & ne alter maledicendo pergat, secus melius conscientiæ suæ consulet, si injurianti veniam dederit, *vid. de hac quæstion. Dn. Charisius de Foro conscient. c. 6. n. 56. seqq. ubi n. 58.* tandem concludit, tuto saltem quoad conscientiam, criminaliter injuriarum agi posse, an civiliter, dubitat, quia injuriarum actio tantum tendit ad vindictam *l. 15. §. 46 ff. de injur. l. 2. §. 4. ff. de Collat. bon.* & per verba injuriosa fama auferri nequit, *l. un. C. de famos. libell.* Maxime vero ille, qui injuriosa verba mille thaleris & amplius æstimat, in conscientia vix
8 erit securus, cum ipsi revera nihil absit. Ex his ergo facile erit colligere responsionem ad quæstionem superius propositam. Nempe alapam passus, si sit persona saltem privata & non in officio constituta, bene quidem fecerit ex mente Christi, si adversario condonaverit; male vero si æstimatoriam injuriarum actionem intentaverit: Non tamen tunc peccaturum puto, si judici percutientem detulerit, quo hujus sui facinoris pœnas luat. Malitiis enim hominum favendum non est; crimenq; non punitum plurima producit alia. Et ita nulla vindicta privata exercetur; Aditus vero hic ad judicem, si fiat animo vindictæ cupido, in conscientia non reddit
9 securum. *D. Osiand. ad Grot. l. 1 c. 2. th. 8. obs. 2. in f.* Quanquam *Balduinus Theolog. haud incelebris Tr. de Casib. conscient. l. 4. cas. 15.* concedat, eum qui injuste alapam accepit, statim & in continenti repercutere posse ferientem, non ad sumendam vindictam, sed ad evitandam infamiam & ignominiam. Quod in foro Civili facile concedendum.

10 Et hoc modo non obstat dictum Salvatoris *Matth 5. v. 39.* ubi vindicta saltem privata & lis super levi injuria interdicitur, qualem vindictam & LL. civiles prohibent. *l. 10. ff. de Jurisd.* Non enim alloquitur ibi Christus magistratum, sed eos qui impetuntur, *vid.*

Grot.

Grot. de J. B. & P. 1 1. c. 2. §. 8. n 3. Et nec ipse Christus, nec Paulus percussi alteram obverterunt maxillam, sed petulantiam gravissima oratione reprehenderunt, *Joh. 18. v. 23. Actor. 23. v. 3. ubi Paulus, percutiet te Deus, inquit, paries dealbate.* Ergo prohibetur saltem abusus juris talionis in privata vindicta, & ut faciles simus ad ignoscendum, tardi vero ad iram, nobis inculcatur. *vid. Harprecht. ad §. Item L. Cornel. 5. Inst. de Publ. jud. n. 154. Dn. Ziegler. ad Grot. l. 1. c 2. §. 8.* Neq; aliam hujus dicti interpretationem invenio apud Theologos. Sic enim Cornelius a Lapide *ad d. loc. Matth. 5. v. 39.* 11
scribit, *hoc esse quandoq; præceptum, quandoq; consilium Evangelicum;* & adducit exempla quædam Sanctorum, qui hoc passi sunt eosque laudat; *Sed si impius*, inquit porro, *percutiat maxillam, ut fidem & Religionem orthodoxam despiciat, tunc non præbenda altera maxilla, sed graviter increpandus, uti fecit Christus Job 18. 23. Paulus Act 23. 3.* In fine vero taxat quosdam, qui ultro irritarunt alios, ut sibi alapas infligerent, & percussi alteram maxillam offerebant. Et Francisc. Lucæ *ad eund. loc. Matth. Non debet, inquit, fieri animo cupido vindictæ; consilium Christi est, docentis nos mala perferre, Non ergo prohibetur injuriam declinare, neq; aliquando in quibus id officii incumbit vindicandam committere, multo minus iis quibus id ex officio incumbit magistratibus vindicare, Præfectis corrigere; Sed privatas inhibet inimicitias, privatæ ultionis studium appetitumque improbat.* Et Maldonat. ad d l. inf. *Privatis hominibus manicas injecit (Salvator) nec puniendi potestatem tollit, sed peccandi occasionem præcidit.* Sic Joh. Musculus *ad d. c. 5. v. 39. Matth. Quæst. De quo malo Christus loquatur? Non laxantur, inquit, frena malorum; Sed per magistratum, non privatim ulcisci debent. add. D. Osiand. ad Grot. l. 1. c. 2. th. 8. Obs. 2.* Joh. Piscator *ad d. v, 39. Matth. c. 5.*

Satis proinde liquet, alapam publice vindicare prohibitum 12
non esse; Sed annon aliqui erunt casus, ubi alapam autoritate privata vindicare licebit? Quid enim si quis me inique alapa percutiat, annon potero armis eidem resistere sicq; moderamen inculpatæ tutelæ prætendere? Quæstio hæc affirmanda videtur, quia periculum famæ, æquiparatur periculo vitæ, *Jul. Clarus 8. homicidium, n. 26.* Insuper permittitur honoris sui defensio & ignominiæ violenta

repulsio; Imo tam infamiam, quam corporis periculum a nobis propellere cogimur, cum personæ & famæ conservationem jura æquiparent, *l. Justa. 9 ff. de manumiss. vind. vid. supra c.3. n.10.* Et qui injuriæ non obsistit cum possit, tam est in vitio, quam si parentes aut amicos aut patriam deserat, ut opinatur *Cicer. l. 1. offi.* injuriamq; ipsa irrationabilia animalia propulsare student, *Camill. Borellus Consil. 24. n. 13.* Hinc in specie quæstionem etiam de illo, qui me alapa percussit, affirmat. *Dambouder. in Pr. Crim. c.79. n.1. seqq. Cavalcan. l.5. Dec. 19. n. 87. & alii.* Imo, quod mirari licet, Moralistæ ferme omnes, alapam passum aut saltem passurum, aggredientem occidere posse statuunt, *vid. Azorius Instit. Moral. part. 3. l. 2. c. 1. qu. 16.* cujus ratio, quia alio modo honor defendi nequit. *Lessius de J. & J. l. 2. c. 9. dubit. 12.* ubi *n. 80.* hanc sententiam speculative probabilem, sed in praxi ob periculum vindictæ & excessus non facile admittendam dicit. *Soto de J. & J. l.5. qu.1. art.9. Diana Resol. Moral. Tom. 8. Tr 5. Resol 9. n. 5. & ibid. Resol. 6.* ubi de minante alapam idem asserit. Et *Resol. 7. n. 3.* etiam fugientem post acceptam ab ipso alapam me occidere posse statuit, ejusq; opinionis asseclas pi-
13 os & doctissimos viros dicit. Verum negativa magis arridet. Licet enim viro gravi grave sit honoris periculum pati, nullius tamen honoris æstimatio tanti esse debet, ut per vitam alterius redimatur, *vid. Balduin l. 4. Cas. consc. 15.* Præterea nulla ratione requisita moderaminis inculpatæ tutelæ locum inveniunt. Namque primo ex alapa non imminet mihi periculum mortis, neq; ulla paritas armorum subest. Et licet alias simplex armorum paritas præcise necessaria non sit, cum hæc in rixa & maxime ab iratis, qui rationis usu carent, sensibusq; uti nesciunt, vix observari queat, *Gail. 2. O. 110. n. 35.* nec insultatus possit stateram habere in manu, juxta quam ictus admetiatur, ut loquitur *Farinac. quæst. 125. n. 352.* Talibus tamen ut me quis aggrediatur armis necessum est, ex quibus
14 mors mihi immineat, quod nostro in casu minime fit. Propter mortis enim periculum ejusmodi defensionem necessariam jura permittunt, *l. 3. ff. de J. & J.* Sic & expresse *a Carol V. in Const. Crim. art. 140.* requiritur, daß er mit einem tödtlichen Waffen oder Gewehr überlauffen oder geschlagen werde. Ecquis vero palmam qua alapa infli-

infligitur, inter dela lethalia retulerit? nisi fortasse quis adeo sit robustus, ut & pugno occidere possit, *vid. infra n. 17.* Ergo alapam 15
passus si percussorem occiderit, propter insignem hunc excessum, non quidem ordinaria mortis pœna, cum ignoscendum quodammodo sit ei qui percussus se voluit ulcisci, *l. 14. §. 6. ff. de hon. libert. add. c. Significasti 18. in f. X. de homicid.* & animus quoq; atq; voluntas occidendi hic absunt, *Petr. a Placa Epitom. delictor. l. 1. c. 10. n. 6.* Attamen extraordinaria pœna, fustigationis forte vel alia pro circumstantiarum ratione affici poterit, *vid. Carpz. Pr. Crim. q. 30. n. 19. seqq. Farinac. q. 125. n. 357.* Licet hic *359 seqq.* defendat contrariam opinionem, cui & opitulari videtur dicterium illud Germanorum, auff eine Maulschelle gehöret ein Dolch. Enim vero hoc dictum 16
vix procedere, ex præcedentibus facile patet, ubi ostensum, illi saltem armis se defendere licere, qui armis ab adversario petitur. Hinc & *Carpz. de qu. 30. n. 35.* Irrationabile & jure destitutum illud dicit, *add. Magnif. Dn. Præs. Tr. de Jur. Sens. Dissert. 7. c. 5. n. 5.* Quousque autem comparatio vitæ & famæ procedat superius dictum *n. 2. & c. 3. n. 10.* Moralistas vero superius adductos quod attinet, non satis firmo utitur ipsorum opinio fundamento, putantium, alio modo quam morte percutientis, honorem defendi non posse: quam sententiam a pietate & ratione valde alienam statuit *Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 1. th. 10. n. 2.* Sunt etenim judicia constituta, ubi honorem amissum, si amissus est, recuperare valemus, *vid D. Osiander ad d. l. Grotii. Obs. 2.* ubi solide Moralistarum rationes examinat: Id fortasse facilius admitti posset, quod habet *Henniges ad d. l. Grotii*, scil. alapam inflicturo gladium me opponere posse, in quem si cœco impetu incurrat, nihil peccasse videor.

Interim sunt Dd. haud pauci, qui statuunt, tunc alapam 17
pugione vel gladio repelli posse, si quis aliter se defendere non valuerit, *vid Damhouder. d. c. 79. n. 1. Berlich. p. 4 concl. 13. n. 65.* utpote si quis in terram postratus plurimis alapis feriatur, maxime ab eo qui robustus sit, ut & pugno occidere possit, uti cujusdam meminit *Farin. q. 125. n. 366.* & cultello quem secum habet, occidat alterum, impune hoc fecerit, *vid. Harprecht. ad §. item L. Cornelia. 5. Inst. de publ. judic. n. 146. Farin. d. q. 125. n. 363.* ubi tamen

18 men addit, ideo aliquem exilii pœna per sex annos fuisse punitum. Sic porro alapam armis repellere permittunt militibus, nobilibus vel aliis personis egregiis. Tales enim ex communi opinione, etiamsi aliter se defendere potuerint, propter alapam percussorem recte occidunt, *Damboud. d. l. n.3. Farin. d. q. 125. n. 362. Berlich. d.l.n.67.ibiq; alleg. Dn Richter.part.5. Consf. 20. n.9. & 10.* ubi non penitus improbat illud dicterium German. Si scil. de milite &c. sermo sit, cum injurias reales realibus in continenti repellere liceat, quod etiam admittit *Balduin. l.4.cas. consc.15.* Imo
19 & defensio licita est propter solum terrorem & manuum jactationem, *Sichard. consil. Crimin. 8. n.51.* Inter tales enim personas alapa gravior offensa est, quam vulnerum illatio, *Farinac. q. 105. n. 207.*

20 Sed huic opinioni graviter contradicit *Harprecht propter l. 5. pr. ibi. ferro petentem. ff. ad L. Aquil. L. Si ut allegas 4. ibi. inferendæ cædis. C. ad L. Cornel. de Sicar. vid. Harprecht. ad §. item L. Corn. 5. Inst. de Public jud. n.171. seqq. add. Comment. ad Grot. l.2. c.1. §.10. utpote Dn. Ziegler. Bœcler. Osiander.* Quam sententiam in foro
21 conscientiæ utique tutiorem judico. Sed quid si saltem vulneraverit percutientem, annon ex L. Aquilia conveniri poterit de expensis; Concesso quod contra manu vacua invadentem, armis me defendere valeam, uti hoc *Farinac. d.q.125. n.361. cum alleg. ibid. & quos n.12. adduxi*, defendit, sequitur sane vulnerantem non teneri L. Aquilia *propter l. 45. §.4. ff. ad L. Aquil. vid. Farin. q.119. n.122. Dn. Lederer de Jure Belli privati l. 1. c. 6. §.5.* ubi etiam injuriosis verbis provocatum, si provocantem vulneret, ab omni pœna immunem pronunciat. Quamvis vero opinioni permittentium alapam morte aut armis repelli, calculum non adjecerim; Præsentem tamen quæstionem negative decido. Licet enim haud du-
22 bie, dum alapa me percutientem armis vulnero, in excessu peccem, non tamen in impensas potero condemnari, quia alter hoc damnum sua culpa sentit, ideoque sentire non videtur, *L. 203. ff. d. R. J. conf. d. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil.* ab omni licet pœna immunis non sim. *Carpz in Pr. Crim. q. 99. n. 33.* Putarem tamen & hic circumstantias attendendas, & quis sit autor rixæ. Hic enim si

pro-

propter alapam datam, vulneratus ab altero fuerit, id sibi imputa- 23
bit, *d. l. 203. ff. de R. J.* cum & alias excessum quoque in Autore rixæ ordinaria pœna puniendum velint, *vid. Farinac. q. 125. n. 118. Carpz. q. 37. n. 42. 43.* Et autor rixæ ipsemet est faber fortunæ suæ, ergo quos fecit compedes, ipse gestet æquum est ut loquitur *Carpz. d. l. n. 45.* sua sponte enim discrimini sese opposuit, *Camill Borellus Consil. 24. n 13.* Quod si vero alteri ex justa causa alapæ infligantur, forte quod vilis persona nobiliorem mendacii arguerit, *vid. cap 3. n. 11.* tunc si percussus percutiente vulneret, tenebitur L. Aquil. propter *d. l. 45. §. 4. f. ff. ad L. Aquil. ubi: Si non ulciscendi.*

Quid vero si filius impia manu det patri alapam, annon ita fi- 24
lium repercutere patri integrum erit? Hoc indubitanter affirmo ex ratione, qui patri jus filium modice castigandi competit, *uti supra c. 2 n. 5.* ostensum. Qua vero ulterius pœna afficiatur talis Filius *vid. infra n. 6.* Hinc fluit porro, omnibus iis, qui in percutientem habent jus castigandi, licere alapam autoritate privata vindicare. Ergo maritus alapas ab uxore acceptas, alapis compensare
valebit, sed non contra: idem in reliquis quos supra adduxi. Alii 25
vero alapam passi, debito modo injuriarum actionem intentare poterunt. Hanc enim in foro Civili dari *in pr. hujus cap.* dictum. Et quidem datur hæc actio omnibus, qui inique alapam sunt passi, de quibus etiam superius actum, *vid. Farin. qu. 105. n. 133. seqq.* Interim tamen semper animus alapam infligentis attendendus est;
animus quippe & intentio hominis distinguunt facta. Quod si 26
ergo quis alicui personæ amoris causa aut per jocum alapam dederit, cessabit actio injuriarum, *l. 3. § 3. ff de injur.* Sic enim cessat dolus, qui tamen in omni injuria requiritur *l. 3 §. 1 ff. d. t.* Huc spectat alapa illa, cujus facit mentionem *Speidel in Specul. Juridi*
voc. Maultasch, *ex Lezneri* Dasselisch- und Einbeckischen *Chronic. l 5.* 27
Scil. Imper. Maximil. aliquando omnes captivos morti traditurus, prohibuerat, ne quis pro illis intercedere auderet, secus facientem alapam accepturum, der solle eine gute Maultasche zu Lohn bekommen. Tandem tamen Dux Brunsvic. felici ausu Imperatoris iram tollendo quidem fuit, alapam vero evitando non item. Denn es hat der

Käyser

Käyser dem Hertzog einen lachend-und freundlichen Backenstreich gegeben und die Gefangenen loß gelassen. Imo aliquando alapa præmio fuit affecta, quemadmodum refert exemplum *Erasm. Francisci* in Geschicht-Kunst-und Sitten-Spiegel *lib. 4. c. 2. p. 1223.* ex Jürgen Andersen & Volquard Iversen Orientalischen Reise-Beschreib. *l. 1. p. 39.* quod ipsius verbis hic inserere nullus dubitavi. Als der Königliche Stadthalter von Amadabath einsmahl bey der Hoff-Stadt Agra angelanget, hat er gleich den ersten Abend seiner Ankunfft den Holländischen Visiteur sammt den Handlungs-Directorn Niclauß Vorburg, zu sich auff ein Gastmahl erbeten. Indem sie nun mitten in der Mahlzeit sind, schauffelt der Chan, welcher vermuthlich von der Reise einen guten appetit und heißhungrigen Magen mitgebracht, eine gar zu grosse Handvoll Reiß ins Maul, daß das Maul weit auffgerissen stehen bleibet, und nicht wieder zu wil. Der Visiteur sehend daß dieser Reißschlucker sitzt und die Augen im Kopff verkehret, schickt geschwind hin in seine Herberge, die nahe dabey war, und läßt seinen Balbier holen, daß er dem Stadthalter helffe. Dieser verspricht er wolle sein bestes thun dem Chan wol helffen, dafern es nur im besten vermercket würde; Tritt damit hin zum Chan oder Stadthalter, und giebt demselben eine gute Teutsche Ohrfeige, daß es patscht; worauff der Mund wieder zusammen geht. Aber er bekam anfangs für diese geschwinde Artzeney und Maulbier einen schlechten Lohn von den Dienern des Stadthalters, welche ihn zur Stunde mit Degen überfielen und ihm etliche Wunden an den Kopff versetzten, auch besorglich gantz niedergemacht hätten, wenn ihnen nicht der Chan zugeruffen einzuhalten, mit vermeldung, der Balbier hätte es gut gemeinet und ihm das Leben gerettet. Solches desto mehr zu bezeigen, stehet er selber auff, reicht dem Balbier die Hand und bedanckt sich daß er ihm so geschwinde geholffen, und läßt ihm 1000. Rupien (500. Tahler unsers Geldes) geben, den Dienern aber so im Gemach gewesen, so wol denen die nur zugesehen, als die den Artzt geschlagen und verwundet, die Füsse empor ziehen und unbarmhertzig auff ihre Fußsohlen schlagen. Ergo alapa dolo data, qualis tamen in dubio præsumenda, quia factum hoc per se injuriosum, *vid. Carpz. p. 4. c. 42. d. 7. Gail. 2. O. 106. Berl. p. 5. concl. 60. n. 13.* tantum producit actionem injuriam.

Quid

Quid vero, si quis iratus propter disciplinam alicui palmam dederit & eventu occiderit; Hunc quantum ad gratiam, innocentem, quia voluntatem, non opus requirit; Quantum autem ad legem, reum, quia opera requirit, declarat *Hieronym. in can. 13. caus. 15 q. 1.* Scil. ut extraordinaria aliqua pœna afficiantur.

Jus tamen Lubec. vult, ut uxorem vel liberos dum castigare 28
voluit occidens capite plectatur; ita enim se habent ejus verba, *l. 4. t 8 art. 7* wil ein Mann sein Weib oder Kind züchtigen, und er schlägt es gart tod, der sol wieder am Leben gestrafft werden. Sed apud antiquos Germanos licet *Dominus* vel Domina servum vel ancillam ex ira occiderit levi pœnæ a magistratu subjiciebantur. Imo si servus vel ancilla vulnerata ultra diem post vulnerationem vixerit, ab omni pœna erat immunis testante *Christ. Lehmanno in Chron. Spirens. l. 2 c. 20. p. m. 98.* So ein Knecht oder Magd von ihrer Herrschafft im Zorn erschlagen worden auff was weise das geschehen, hat man eine schlechte Strafe bey der Obrigkeit verwirckt, wenn aber der Knecht oder Magd nach der Beschädigung einen Tag gelebt, so ist der Herr aller Strafe verschonet blieben, weil der Leibeigen sein Gut gewesen.

Cæterum præcise necessarium non est, ut quis in propria 29
maxilla percutiatur, cum & injuriam patiamur per illos, quos habemus in nostra potestate, *§. 2. Inst. de Injur.* Ergo si filiofam. alapa infligatur, haud dubie pater poterit agere, injuriamque ex sua persona æstimare *d. §. 2 Instit. de injur.* Quod si vero pater alapam ab aliquo acceperit, filius injuriam ex sua persona æstimare haud valebit, *Farin. q 105. n. 258.* cum hic leges taceant, absque quarum autoritate loqui erubescimus, *N. 18. c. 5.* & pœnalia, ceu odiosa sint restringenda, *c. odia. d. R. J. in 6.* Sic si famulus in contemtum Domini fuerit alapa affectus, Domino competet injuriarum actio, *per §. 3. Inst. de Injur.*

Porro dabitur marito actio injuriarum, si uxor alapam passa 30
fuerit, *d. §. 2. J. de injur.* quod etiam procedit in sponsa, cum ad sponsi contumeliam spectet, quæcunque injuria sponsæ ejus fit, *l. 15. § 14. ff de injur.* modo tamen sciverit percutiens, fuisse sponsam, secus sola sposa poterit injuriam agere *l 18. §. f ff. d. t. ibique B. Brunnem. in Comm. n. 8. seqq.* Sed num etiam illi dabitur inju 31

riarum actio, cui ex errore alapa inflicta? *v. g.* Mevius palma percussurus Cajum, ferit Sempronium. Distinguendum hic esse videtur, an Mevius justam causam habuerit alteri alapam infligendi, quia forte fuit Pater, Præceptor, Dominus vel Maritus, quibus castigatio modica permissa est. Hoc casu puto, Mevium non posse a Sempronio injuriarum conveniri, propter textum in *l. 4. ff. de injur.* Sic enim Mevius non versabatur in re illicita, ergo nec tenetur de illo, quod præter intentionem contigit; & animus quoque injuriandi cessat. Sed si Mevius jus alapam Cajo dandi non habuit, haud dubie injuriarum tenebitur propter *l. 18. §. 3. ff. de injur. l. 3. §. 2. fin. ff. eod.* Quid vero si infanti data fuerit alapa, an
32 & tunc injuriarum actioni locus? Videtur quod non, quia infans non potest injuriam facere, ergo nec pati: Verum consequentia hæc nulla est, nam injuria ex affectu facientis consistit. Ideoque & hoc casu actio injuriarum dabitur, uti clare decisum in *l. 3. §. 1. & 2. ff. de injur.*

33 Cæterum mandans alapam infligi perinde tenetur ut mandatarius, si mandatum fuerit impletum, *per l. 11. §. 3. ff de injur. l. 15. ff. ad L. Corn. de Sicar. l. 5. C. de Accusat.* Rei turpis enim mandatum non est, *l. 6. §. 3. mand. §. 7. Inst. eod.* Quanquam hoc casu videndum sit, an mandans habuerit jus imperandi, an non. Priori enim casu cum eo agendum qui jussit, posteriori vero cum eo qui fecit, *juxta l. liber homo. 37. ff. ad L. Aquil.* Nam in levioribus delictis exceptio est Regulæ illius, quod mandans & mandatarius pœna æquali teneantur in Criminalibus, *arg. d. l 37. vid. Eckold ad t. ff. Mandati. §. 3. in fin.* Sed quid si mandavero alicui, ut alteri det unam alapam, & hic dederit illi duas aut tres, vel gladio vulneraverit? Hoc casu distinguendum, an uno impetu duas alapas dederit, an non. Nam priori casu duæ vel plures alapæ pro una reputantur, *vid. infr. n. 38.* Posteriori vero casu ratione excessus mandans non tenetur. Quia mandatarius fines mandati transilivit, & sic penitus aliud, quoad excessum, egisse videtur, *l. 35. in f. ff. mand. conf. Carpz. Pr. Crim. q. 4. n 17. 18. Farin. q. 135. c. n. 150. seq.* Procedit hoc, quod mandans de excessu non teneatur, quoties fuit in potestate mandatarii fines non excedere, *Menoch. de A. J. Q. cas. 352. n. 3.* ut si mandaretur alicui, quo me retri-

retricem in facie frisaret, ut loquitur *Menoch. d.l.* & hinc eam gladio vulneraret. Sed mandans vulnerare, tenetur etiam de occiso. quia ex vulneratione mors facile sequi potest, *vid. Carpz. d.l. Zæs. ad t. ff. Mand n. 11.*

Propter alapam vero acceptam tam Civilem, quam crimi- 34
nalem actionem intentare licet, quia de omni injuria vel civiliter l. criminaliter agere permissum, juxta *§. in Summa 10. Inst. de injur.* una tamen alteram tollit, quia utraq; ad vindictam tendit, *l. 7. §. 1. ff. de injur. vid. Marant. in specul. aur. p. 4. dist. 1. n. 9.* Sed nunc vi 35
dendum, ad quam jurisdictionem pertineat Alapæ cognitio? Respondeo distinguendo, an civiliter agatur, an criminaliter. Civiles enim causæ ad inferiorem, criminales ad superiorem jurisd. pertinet. Sunt vero criminales, quæ concernunt deminutionem vitæ, amputationem manus aut alterius membri, seu ut loquuntur, wenn die Klage Haut und Haar angehet, quibus & fustigatio & relegatio annumeratur. *Eckold. ad t. ff. de jurisd. §. 2.* Licet de relegatione *ad t. ff. de judic. §. 3. secus* sentire videatur, *add. Carpz. q. 102. n. 48.* Quod & verius videtur, cum per relegationem non inferatur malefico gravis cruciatus corporis, quod tamen alias in iis causis, quæ ad merum imperium spectant, requiritur, *conf. Zæs. ad t. ff. de jurisd. n. 58. circa med. & n. 62. in fin.* Ergo quoties alapa saltem carcere aut pecuniaria pœna afficienda, toties ejus cognitio ad jurisd. inferiorem pertinet. Ratio, quia ultra has pœnas jurisd. inferior se non extendit. *vid Carpz. Pr. Crim. q. 99. n. 14.* ubi tamen indistincte alapam ad inferiorem jurisdictionem refert. Sed quoties gravior pœna forte relegationis aut ultimi supplicii dictanda, toties Alapæ cognitio ad superiorem jurisd. spectat. Ratio, quia tales pœnæ ad hanc jurisd. tantum pertinent. Posse vero alapæ pœnam eo usq; extendi, paulo post videbimus. Cæterum carceris pœna interdum etiam ad superiorem jurisd. refertur, *vid. Carpz. quæst. 109. n. 62. seqq.*

Hactenus itaq; ostensum fuit, cui propter alapam detur in- 36
juriarum actio, & coram quo judice, superiore an inferiore, eadem intentanda sit, nunc subjiciendum restat, qua pœna alapa vindicanda? Quæ cum in jure determinata non sit, arbitraria haud dubie erit, quam judex pro circumstantiarum ratione vel exaggera-

bit vel minuet; nisi forte Statuto certa pœna alapæ sit dictata: uti legibus Longobardorum alapa sex solidis puniebatur, *vid. Tholosan. Synt. Jur. Univ. l. 38. c. 3. n. 16.* Sic & certa pœna alapæ dictatur *Statut. Hamburg part. 4. art. 56.* Tunc enim judex eandem observare necessum habebit quia est minister legis, nec eadem clementior, nec severior esse debet *l. 11 ff. de pœn. N. 82. c. 10. l. 11. §. 1. in f. ff. qui & a quibus manumiss.* Et judicis est secundum leges, non de legibus judicare, *c. 3. dist. 4.* Sed fingamus esse alicubi alapæ Statuto dictatam pœnam 10. thalerorum, an ergo ille qui duas alicui impegit alapas 20. thaleris puniendus erit? Vide-
37 tur quod non, quia unum videtur fuisse delictum, licet majus. Ergo sufficit una pœna, *conf l. 32. §. fin. ff. ad L. Aquil. L. 1. cum seq ff. si fam. furt. fec. l 10. ff. de act. emt.* Sed contrarium defendit *Durandus seu Speculator tit. de Sentent. libr. 2. § 1. n. 13.* Scil. tot debere esse pœnas, quot alapæ, fundatq; se in *L. Quicunque 14 C. de Serv. fugit. L. Eum qui. 18 § 1. ff. de injur. l. 38. pr. ff. de adulter.* Sicut alias dicitur in stipulatione fieri, per *l. Scire 29. ff. de V. O.* ubi tot sunt stipulationes, quot summæ. *Glossa* tamen ibidem ad *Speculat.* distinguit; an Statutum dicat, qui dederit alapam, an qui alapaverit. Sic priori casu secundum numerum palmarum, posteriori vero semel tantum puniendus percussor. Item porro *ibid. lit F.* distinguitur quoad pœnæ multiplicationem, an species delicti sint eædem an diversæ: Si illud, unum censetur esse delictum, & per consequens una erit pœna *l. 67. §. 1. ff. de furt.* nisi plures & contra plures personas delinquerent. Si hoc, scil. si diversæ species sint
38 delicti, licet ex eodem facto continuato, tunc plura & diversa sunt delicta, *l. 38 pr. ff. de adulter.* Mihi distinguendum videtur, an quis alteri in continenti det plures alapas, an ex intervallo. Priori casu unum erit delictum, quia omnia quæ fiunt durante & flagrante rixa, censentur unum factum. *Bertazol. Consil. 1 n. 30.* ideoq; una pœna; Posteriori casu, diversa erunt delicta, & consequenter pro singulis alapis pœna Statuti imponenda, *Arg. l. 32. ff. ad L. Aquil.* ex qua colligunt: quando plura delicta diversis temporibus facta, de quolibet imponenda est pœna, secus si pluries delinquat uno impetu. *vid. Dn. Brunnem. ad d. l. 32. conf Molin. de J. & J. Tr. 3. Disp. 41. n. 5. in f. Clarus §. ult. q. 84. n. 4. Covarruv.*

Tom.

Tom. 2. Var. Resol l. 2. c. 10. n. 8. Petr. a Placa Epitom. Delictor l. 1. c. 1. n. 18. nisi expresse in Statuto aliud dispositum. *Molin. d. l. n. 6.* Et licet alias ex reiteratione delicti augeatur pœna, non tamen id procedit in pœna pecuniaria, *Bald. in in L. Quicunque 4. C. de Serv. fugit. n. 22.* Cæterum ex multiplicatione delicti an multiplice- 39
tur pœna, *vid. Bartol. in l. inficiendo. 67. §. infans 2. ff. de furt.*

Porro hic una atque altera quæstio examinanda venit, & pri- 40
mo quidem, num Statutum hoc de alapa loquens, etiam in mandante locum habeat? Prolixæ hanc quæstionem in thesi pertractat *Farinac. quæst. 135. n. 98. seqq.* ubi concludit quod non, quia mandans delictum non vere & proprie, sed ficte & per interpretationem facere dicitur. In statutis vero verba proprie & stricte capienda, maxime in pœnalibus. Et licet mandans causam delicto dicatur dare, non tamen dat necessariam seu proximam, sed remotam. Hanc conclusionem tandem varie limitat *n. 119. seqq.* in specie tunc, quando Statuti verba sunt generalia seu communia & apta comprehendere & mandatarium & mandantem *n. 130.* Vel quando statutum alias redderetur elusorium, mandantisque delictum impunitum. *n 137.*

Certum enim est mandante principalem alapæ autorem esse. Hinc utique etiam voluit, utique deliquit & dolum atque fraudem animo concepit qui tam malum dedit consilium. Et quod quis facit per alium ipse fecisse putatur. Ergo quia uterque mandans jubendo, & mandatarius exsequendo delinquunt, uterque etiam ad statuti pœnam solvendam reus videtur, nisi forte mandatarius ponere necessum habuerit, *vid. supra n. 33.*

Deinde quæritur, num Statutum locum habeat in illo, qui 41
saltem manum levavit, sed nondum percussit? Puto quod non, quia conatus non eodem modo ut effectus punitur, nisi in Crim. Maj. *l. 5. D. ad L. Jul. Maj.* aliisque atrocissimis Jure Romano. *conf. Mev. ad Jus Lubec. l. 4 t. 4. art. 14.* Et qui saltem manum levat, nondum alapam incussit; Ergo nec alapæ pœnam sustinebit. Verba enim cum effectu sunt accipienda. Quia tamen ejusmodi admenatio, ita enim levatio manus dicitur, *Dn. Brunnem. ad. l. 15. ff. d injur. n. 1.* jam per se injuriosa est, utilis injuriarum actio habebit locum, *per d. l. 15. §. 1. ff. de injur.* Quamquam vulgo ala-

 pa

pa ipsa & admenatio pro iisdem reputentur. Et qui alapas minatur plerumque primus accipit. Putant enim homines melius esse prævenire, quam præveniri.

42 Tertio quæritur, an Statutum tale obtineat, si quis in capite palma percutiatur, vel si maxilla pugno, vel nasus digitis feriatur? Itidem puto, quod non ex iisdem rationibus, quia tunc alapa non infligitur, Omne autem Statutum stricte capiendum & ultra casum, de quo loquitur, non extendendum, *Mev. p. 2. Dec. 40. n. 10. Gail. 2. O. 37.* Sed an hisce casibus gravior, quam pro alapa dicta-

43 ri poterit pœna? Hic certi quid determinare vix licebit; sed prudens judex omnia ex circumstantiis æstimabit, scil. quæ delictum vel augent vel minuunt. Sane Talitrum seu illisio digitorum in nasum pro graviori injuria quam alapa communiter habetur. Pugnum vero impingere levius puniebatur legibus Longobardorum, quam alapa, cum pro hac 6. pro illo 3. saltem solidi fuerint solvendi, *vid. Tholos. Synt. Jur. univ. l. 38. c. 3. n. 16.* Et alias quoque alapa pro graviori injuria quam pugnus habetur, quia pueri alapa percutiuntur, non pugno, *vid. Bajard. ad Clar. §. 1. n. 12.*

44 Sed quid juris erit in hoc casu: Titio dictatur propter alapam pœna 10. thal. Cui interroganti, an non mitiori pœna alapa redimi possit, (ob eine Ohrfeige nicht weniger als 10. Thaler koste) respondetur a judice, quod non. Quo audito, mox Cajus pœnam solvit in duplo, ipsique judici alapam infligit. Numne hic graviori pœna subjiciendus? Videtur quod non, quia alapæ pœna Statuto jam est determinata, & ipsemet judex edixit, non puniri alia, nisi dicta pœna alapam. Verum quia insignis hic concurrit malitia, frausque legi fit haud levis, utique poterit judex pœnam augere: Crescentibus enim delictis exasperandæ sunt pœnæ, *l. 16. in f. ff. de pœn.* Et de hoc casu cum Statutum condentes cogitasse non præsumantur, neque statutum ultra Statuentium intentio-

45 nem extendi debebit, *arg. l. 29. ff. de reb. credit.* Imo & alias si quis judici pro tribunali sedenti, vel officiali durante officio, alapam infregerit, illum pœna mortis afficiendum haud pauci concludunt *ex l. 6. §. 1. ff. de re milit.* ubi: *qui manus intulit Præposito, capite puniendus est. vid. Marant. in Specul. p. 4. dist. 1. n. 71. Tholosan. Synt. Jur. univ. l. 38. c. 3. n. 10. Clar. l. 5. §. fin. q. 68. n. 21. Farin. q.* 17.

17. n. 36. ubi hanc opinionem communiter ab omnibus receptam dicit, *Joh. de Arnon. in Sing. 13. Berlich. p. 5. concl. 66. n. 15. & quos ibid. longo ordine producit.* Et licet ab horum sententia discedant *Carpz. Pr. Crim p. 100. n. 25. Petr. Follerius in Addit. ad d. l. Marant.* 46
Harprecht. ad §. 10. Inst. de injur. n. 22. Attamen prior opinio non videtur adeo iniqua, si alapa detur judici vel magistratui contemplatione officii, *vid. Farin. de q. 17. n. 38. circa fin.* quia partim lex clara est, nempe *l. 6 §. 1 ff. de Re milit.* partim, quia hac ratione ipsi Principi injuria infertur, cujus nomine & autoritate talis Magistratus jus dicit, imo ipsum Principem repræsentat, *Richter p. 5. Conf. 20 n. 39.* hinc & merito injuria magistratui qua tali illata, ipsi si Principi illata censetur, *Farin. q 105. n. 199.* Et licet Magistratus injuste quid faciat, non tamen possum eidem resistere. *Farin. q. 125. n. 101.* Exinde satis patet, quodammodo crimen Læsæ Maj. committi, *arg. l. Sacrilegii instar. 5. C. de diversf. Rescript.* Imo si turba inde cietur publica, tanquam pacis violator mortem ex gladio merebitur, *conf. Mevius ad Jus Lubec. l. 4. t. 4. art. 8. n. 16.* Quod si vero Officiali ut privato alapa detur, forte in convivio vel alibi extra judicium, secus erit, *vid. Camill. Borellus. consil. 24. per tot.*

Cæterum quod paulo ante de percutiente judicem dictum, 47
idem sentiendum erit de illo, qui condemnatus propter alapam in certam pecuniæ summam, hanc in duplo numerat & adversario suo postmodum novam impingit alapam. Tunc enim malitia hæc gravius coërceri meretur, uti & alicubi locorum contigisse memini. Imo jam olim id generis mali homines reperti fuere, qui ita pœnas lege determinatas elusere. Sic etenim de Neratio, 48
opibus potenti juvene scribitur, ipsum dum intellexisset, injuriam alapa alteri illatam 25. assibus redimi posse, pro delectamento habuisse, alapas obviam sibi venientibus infligere. Et hunc in finem servum habebat plena crumena se sequentem, qui alapam passo mox numeraret 25. asses *juxta L. L. 12. Tab. ut ait Gellius l. 20. noct. Attic. c. 1. vid. Speidel. in Specul. Jurid. voc.* Maultaschen *in f.* ubi addit, optimum remedium contra hanc petulantiam potuisse esse, si ipsi Neratio alapæ ab aliis inflictæ, eaque itidem 25. assibus redemptæ fuissent. *add. Besold. Thes. Pr. ead. Voc.*

Dictum

Dictum fuit superius, alapæ pœnam arbitrariam esse, ideoque ex circumstantiis æstimandam. Nunc exempla quædam subji-
49 cienda restant. Maxime vero dignitas personæ patientis, & loci sanctitas delictum augent. Quo enim persona dignior, eo gravior erit injuria ipsi illata. *l. 7. §. f. ff. de injur.* Qua ergo pœna affici
50 merebitur, qui Principi suo alapam infligere non erubuit? Crimen hunc læs.Maj.committere, ideoque pœna mortis afficiendum dubio caret, cum sit scelus gravissimum uncto Domini impias manus inferre: Si scil. id fecerit dolo & deliberato consilio. Interim tamen bonorum confiscatio locum non habebit, cum hæc saltem obtineat in Crimine perduellionis, uti patet ex *Aur. Bull. cap 24. l. 5. C. ad L. Jul. Maj.* Quæ leges, ut odiosæ, ad alios casus nequicquam extendendæ sunt, *per c. Odia de R. J. in 6.*

Alapam vero judici illatam qua pœna afficiendam velint Dd. paulo ante dictum. Sed quid si quis Sacerdoti alapam impe-
51 gerit? Atrocem & hanc esse injuriam ostendit *Farin. q. 105 n 195.* ubi *n. 226.* concludit, si tempore celebrationis divinorum officiorum Sacerdoti alapa in Ecclesia inferatur, pœnam mortis locum habere. Pro alapa vero alias Sacerdoti inflicta, corporalem relegationem alicui dictasse Scabinos Lipsienses, testatur *Carpz. q. 100. n. 24.* Et Jus Can. talem anathematis vinculo subjicit, ita quidem ut non nisi ab ipso Rom. Pontifice absolvi queat, per *c. Si quis*
52 *suadente Diabolo 29. cauf. 17. q. 4.* Quod si vero Clerici habitu seculari appareant, pro Clericis minime æstimandi erunt, sed pro talibus, quales vestitus innuit; ideoque pœnas in *d. c.* statutus percussores minime luent, *vid. B Brunnem. ad l. 15. ff. de injur. n. 9. Mascard. concl. 849. n. 4.* Ex habitu enim præsumitur hominis
53 qualitas, *Menoch. de Præsumpt. l. 6 præs. 89. n. 5.* Et qualis quis sit, colligitur ex vestitu, *Mascard. d concl. n. 2. add. Jac. de Bello Visu l. 1. c. 3. n. 23.* Idem obtinebit quoque in aliis Personis si ob simulatum vestitum alapis aut aliis injuriis fuerint affectæ, uti tex-
54 tus est elegans in *l. 15. §. 15. ff. de injur.* Quod si vero quis habitu Clericali qui tamen Clericus non est comparens, alapas acceperit, tunc pœna dictata percutienti Clericum locum non habet, *vid. Mascard. d. l. n 6.* Plus enim hic est in veritate, quam opinione.

Ex præcedentibus porro fluit, eum qui principem simulare vestitu

vestitu usum injuria verbali aut reali ignoranter affecerit, pro reo Maj. nullatenus reputari posse. Sed ad quæstionem propo 55 sitam denuo ut veteramur, dicendum est, annon forte illum Sacerdotem alapa excipere valeam, qui convitiis in Religionis meæ consortes invehitur? Puto quod minime, quia adversarii argumen 56 tis, non alapis refutandi sunt & quidem ab iis quibus hoc convenit. Et quis causæ alterum commovit, ut adversarium concionantem audiret. Hinc si ausus forte fuerit tali alapas infligere & eventus subsecutus parum fuerit felix, sibi id imputabit. Dam 57 num enim quod quis sua culpa sentit, sentire non videtur, *l. 203. ff. de R. J.* Et licet hoc justo Religionis Zelo videatur fieri, vindicta tamen erit privata, quæ jure permissa non est, *vid. sup. n. 10.* Quin & concedamus, inferri illi simul injuriam, cujus Religionis consortes convitiis lacerantur; Verbalis tamen erit, quæ reali minime compensanda. *Farinac. q. 125. n. 98.* Cæterum quan- 58 do sacerdotes seu Concionatores injuriarum conveniri possint, *vid. Dn. Brunnem. Exerc. ad Inst. 25. §. 1. in med. Struv. Exerc. 48. th. 56. ubi Dd. in partes vocat:* Et maxime quidem tunc id fieri posse nonnulli volunt, quando Sacerdos intermisit denunciationem Evangelicam, quæ habetur *Matth. 18. v. 6.* nisi forte delictum sit publice commissum. *conf. c. 19. caus. 2 q. 1.*

Vasallum si Domino feudi alapam dederit, feloniam com 59 mittere, ideoque feudo privari posse, dubium non est, cum ita gravi injuria Dominum afficiat. Textus clarus est *2. F. 24. §. 2. vers. Porro.* Extendunt hoc Dd. ad casum quando manus saltem contra Dominum levavit, *vid. Dn. Præs. Exam. jur. Feud. c. 23. q. 5. Ludw. Synops. feud. p. 327. Vultej. de Feud. l. 1. c. 11. n 25. in fin.* Quamvis enim ita pœnitentia ductus desistere videatur attamen cum levatio manus animo percutiendi alterum, jam per se injuriam inferrat, *per l. 15. §. 1. ff. de injur. c. 13. dist. 1. de Pœnit.* non liberabit Vasallum, quod percussio non fuerit secuta. Contrarium tamen placet *Schrader. de Feud. p. 9. c. 4. n. 48.* Quod admittendum forte esset in illo casu, si sponte destiterit atque pœnituerit. Nam si casu, aut ob aliud impedimentum interjectum, percutere Dominum intermiserit Vasallus, sane excusandus non erit, *vid. Rosenthal. de Feud. cap. 10. concl. 20. n. 54.* An vero sponte desti-

terit vasallus, id ex circumstantiis arbitrio judicis dimetiendum
60 erit. Idem puto esse, si Domini uxori l. sponsæ, vel filio l. famulo in contemptum Domini alapam dederit Vasallus, quia per has personas Dominus etiam patitur injuriam, uti superius ostensum. Limito præcedentia, si Dominus vestitu sibi non convenienti fuerit usus, vel inter homines nauci repertus, & ita a Vasallo
61 ignorante Dominum esse alapam acceperit, *arg. l. 15. §. 15. ff. de injur. ibique Dn. Brunnem. in Comment. n. 9. in f.* perinde vero est an vasallus ipse Domino det alapam, an vero id per alium faciat, *Vultej. d. l. n. 25.*

62 Porro si militi fuerit alapa inflicta pro longe graviori injuria æstimatur, quam si alii personæ *Fichard. l. 2. consil. 117. n. 8. Farin. q. 125. n. 361. & q. 105. n. 107. seqq. Mascard. concl. 1131. n. 4.* imo pro graviori offensa reputatur quam vulnus, *vid. supra n. 2.* Namque pueri alapis tractandi, neutiquam vero bellatores fortes. Ideoque gravior pœna hic dictanda erit. Hinc Statutum im Holländischen Krieges-Recht *art. 34.* wer jemanden eine Maulschelle giebet, sol in Gegenwart der *Compagnie* von dem der daran *interessiret* ist, wieder ein dergleich empfangen, und darzu ausgezogen und aus der *Compagnie* verbrant werden. Sic & cautum in Königl. Majest. zu Dennemarck Kriegs-Articuls-Brief, *art. 37.* wer einen wehrhaftigen einen Mundschlag giebt, der sol ohne Paß verwiesen und ohne das demjenigen, so den Mundschlag empfangen in der gantzen *Compagnie* oder Corporalschaft gegenwart, darunter derjenige so erst den Mundschlag bekommen, dienet, wiederum einen Mundschlag aushalten, *vid.*
63 *Corpus Jur. Milit. p. m. 487.* Simile ferme in Sax. Elect. constitutum, ubi Duella Speciali Edicto *de dato* Dreßden 1670. *Mens. Octobr.* severissime prohibita; ut tamen alapam passus remedio famam recuperandi, non destituatur, cautum est, ut percutiens flexis genibus humi prostatus percusso plagam deprecetur. Militibus hisci æquiparandi videntur Advocati ut scil. alapa ipsis data etiam graviori pœna vindicari mereatur, quam si aliis vilioris conditionis hominibus infligatur, qui Reipubl. perinde prodesse
64 nesciunt; idque propter elegantissimam L. *Advoc. divers. jud.* Et in specie de Dd. *vid. Farin. q. 105. n. 203.* Idem in Studiosis juris, pro quibus eadem ratio militat intuitu vitæ futuræ, *conf. quæ habet*

habet in aliis quidem terminis Dn. Præsid. Tr. de Jur. Sens. Diss. 3. c. 3. n. 10 seqq. Insuper si patri filius alapam inflixerit, non modo exhæredari poterit per *N. 115 c 3. vid. supræ c. 2. n. 17. seqq.* Sed & extraordinaria pœna affici, & hodie plerumque carcere l. relega 65 tione l. manus amputatione, *vid. Carpz. q. 100. n 35. Wesenb. ad L. Pomp de parricid n. 12.* Quod & juri civili conveniens videtur *arg. l. 1. pr. ff. de obseq. parent patr.* De Jure autem Divino ejusmodi filius morte mori debet, *Exod. 21. vers. 15. Levit. 20. vers. 9. conf. & can. 20. dist. 86.* Et generaliter quoties quis illi alapam dat, cui reverentiam debet, toties alapæ pœna exasperanda; licet prius fuerit percussus; his etenim personis quales sunt filius, subditus, discipulus, servus, uxor, nequaquam resistere licet percutienti, *conf. Farinac. q. 125. n. 101. seqq.* cum ipsos saltem obedientiæ gloria maneat. Quod tamen alias limitandum, nisi pater, magister, Dominus, maritus & alii quibus reverentia debetur, atrociter & animo occidendi percuterent & vulnerarent. *Farin. d. l. n. 111.* His enim casibus respectus ille merito exulat, cum v. g. pater non amplius patris, sed homicidæ vicem subeat. Et sic quamcunque injustam vim vi repellere permissum, *l. 3. ff. de Just. & jur.* Hoc ergo casu delictum non committo, sed delictum quod alter in mea persona perpetrare volebat, averto. Porrro & donatio propter alapam revocari potest, *l. f. C. de revoc. don.*

Ita breviter vidimus in uno atque altero exemplo, quomo- 66
do ratione personæ patientis, alapæ pœna exasperari queat; Nunc quidem facile quoque exempla subjungi possent, quomodo ratione agentis pœna diminuenda sit, ut si vir gravis & in dignitate constitutus vili personæ alapam impegerit, maxime ex causa præcedente, *vid. Berlich. p. 5. concl. 64. n. 30.* Quamvis enim ab injuriarum actione ne talis quidem persona immunis sit, propter *l. Nec Magistratibus 32. ff. de injur.* facilius tamen eidem ignosci poterit. Sed brevitatis ergo hoc saltem addo, posse ulterius in- 67
tuitu loci augeri alapæ pœnam, utpote si alicui infligatur in curia, in foro, (*vid. Richter. p. 5. consil. 22.*) in templo, in theatro, in conspectu hominum, *vid. l. 7. in f. l. 9. §. 1 ff. de injur.* Et in specie si in Ecclesia alicui fuerit alapa data, *vid. Farin. q. 105. n. 6. & 208.* ubi habet, Nobilem quendam Neapolitanum, qui famulo alicu-

jus, provocatus ab eo, alapam dederat in Ecclesia, exilio, per bimestre fuisse punitum. Maxime vero tunc exasperanda erit pœna, si alapa sub sacrorum celebratione fuerit alicui impacta sicque excitata turba auditoribus scandalum datum.

68 Denique hic quæritur, an si quis cautionem de non offendendo præstiterit, eadem per alapam rumpatur? Tractat hanc quæstionem prolixe sæpius laudatus *Farinac. Prax. Crimin. q. 107.* ubi *n. 213.* rationes dubitandi & Autores negantes adducit, ex ratione, quod ex alapa non inferatur gravis injuria nec damnum: promissio vero de non offendendo intelligitur saltem de gravi offensa. Sed his rationibus respondet *n. 216. seqq.* contrariamque opinionem defendit, quam & merito amplectendam puto, cum

69 per alapam sat gravis offensio inferatur. Hinc facile erit colligere an jus Gentium lædatur, si Legato alapa infligatur. Quod haud dubie affirmandum, si Legato qua tali, in generis injuria inferatur, secus si extra terminos legationis in lites cum aliquo incidat, & horum occasione alapas forte accipiat. Ita ante annos non adeo multos Regis Galliæ Legatus *Devant la Heya* Magno Vezirio Imperatoris Turcici alapam reportavit. *vid. Legation. Comit. de Leslie, part. 3. pag. 280. a Paulo Tafernero descript.*

70 Cœterum pœna propter alapam prius dictari nequit, quam judici probetur revera esse alicui alapam inflictam; Actore enim non probante Reus obsolvitur *l. 4. C. de Edend. l. ult. C. de R. V.* Hinc quæritur, utrum etiam per testes de auditu possit alapa probari? Videtur quod sic, quia potuit testis audire sonum, quem alapa vehementior excitare solet. Enim vero quia alapa magis objectum visus est, quam auditus, & quilibet testis rationem sui asserti ex proprio sensu afferre debet, *vid. Dn. Præs. Tr. de Jure Sens. Prœm. n. 28. & 29.* concludo, alapam per testem de auditu certo probari non posse. Nam licet interdum alapam sonus aliquis comitetur; hoc tamen non fit semper: Et qui de sonu deponit, quomodo quæso poterit esse certus, an fuerit sonus ex alapa natus, an vero aliunde, forte ex collisione manuum? Hinc licet fatear, posse interdum aliquid conjecturarum ex tali de auditu testimonio desumi, maxime si audiverit rixantes, & postmodum ejusmodi sonum, qualem quandoq; alapæ excitare solent: Tamen quia alapa

pa

pa ipsa non incurrit in sensum auditus, sed tantum visus, dubium manet tale testimonium & obscurum, minime vero luce meridiana clarius *vid. Dn. Præs. d. Tr. Diss. 3. c. 1. n. 26.* Jura vero ex præsumptionibus quempiam condemnari non patiuntur, *l. absentem 5. ff. de pœn.* Sed probationes potius luce meridiana clariores desiderant. *L. ult. C. de probat.* Ergo cœcus inhabilis erit testis 71
quoad alapam. Imo & alias communiter cœcus a testimonio repellitur, *can. Testes 15. caus. 3. q. 9. l. 18. C. de testib.* ubi visus & præsentia in teste requiritur, qui autem non videt, nec præsens esse intelligitur, testiumque potissima ratio in eo esse debet: quia vidi. *Conf. D. Præses de Jure Cæcor. c. 4. n. 22.* ubi *num. seqq.* pro more, id est, accuratissime docet, quando & in quibus causis testimonium cæcorum admittatur. An vero judici ex officio in alapæ autorem inquirendum, hic quidem disquiri possit, sed breviter me expediam hac distinctione, an alapa sit inflicta personæ in officio publ. constitutæ, forte Sacerdoti, ut inde scandalum publ. oriatur, quo casu sane congruet officio judicis inquirere in delinquentem, per *l. Congruit. 13. ff. de offic. Præsid.* Quod si vero personæ tantum privatæ alapa fuerit impacta, & hæc accusare desistat, judex non rogatus officium suum non impertiet, *l. 4. §. 7. ff. de damno infect.* Jus tamen Lubec. specialiter injungit judici alapas puniendas *l. 4 t. 4. art. 5. ubi Mev.*

Sed sufficiant hæc de alapa in medium protulisse. Te in- 72
terium B. L. rogatum volo, ut benigniorem de Alapa sententiam feras. Et si fortasse unum atque alterum casum aut quæstionem parum accurate me decidisse aut resolvisse deprehenderis, id judicio Tuo, cui libenter me subjicio, corriges, memor me Exercitium Academicum, non vero Decisiones conscribere voluisse, ideoque ingenio nonnihil indulsisse. Tibi vero Optime Salvator, qui summe innocens, patientissime tamen Alapas, flagra, imo & ipsam mortem pro nobis pati sustinuisti, grates offero sempiternas, quod Tuo suffultus auxilio & huic de Alapa Exercitio imponere valeo

FINEM.

MAscula ceu triplex soboles minus obvia, rarus
Sic favor ac ingens Jus comitatur eam.
Publica namque Virum stat res fulcimine nixa,
Vir Patriæ decus est, Vir patriæque salus.
Ingenio quanto plus est quam corpore niti,
SEIDELI, tanto plus memorandus eris.
Duplice Te celebrat monumento masculus ardor,
Nunc patriæ nisu triplice notus eris.
Num calcare adigam, num, Te remorabor habenâ?
Hoc consummatæ sedulitatis opus.
Incluta mercedem geminatam BRESLA refundet,
Tu Studiis hanc, Te laudibus illa colet.

Clarissimo Dn. Seidelio jam tertium, in Cathedra juridica Disputanti ita gratulatur
SAMUEL STRYCKIUS, D.

I*Ngenii quæ* dona *tui sint* cætera, fautor,
Juribus ex Alapæ *discere quisquis potest.*
Haud Alapam *sensisse juvat, prodest docuisse;*
Ex Alapa *tua sic fama perennis erit.*
I nunc, Seideli, DELIUS (*) *qui* ES *Juris in arte*,
Cumque Alapa *Patriæ cætera dona sacra!*
(*) Seidelius per anagr. I, Delius ES.
PETRUS SCHULTZ, D.

(o)

